

جمعه و عیدارده برنجی دفعه اولرق ترکیجه او قولان خطبہ

اثر
الامام عبد الرحمن نیازی نور محمدزاده الحاجی طرخانی

سنه ۱۳۲۶

هر حقوقی صاحب اثره عائددر.

حاجی طرخانده ملا ع. عمرق و شرکسی مطبعه سنده طبع ایدادی.

سنه ۱۹۰۸ نجی سنه

ИСТРАЖИТЬ.

Типографія А. И. Умерова и Ко.

افادهء مر

بزلری یارادن و صانسز نعمت لرینه
متعال حضر ت لرینه حم و ثنا و طریق هدایتی
بیوران سیدمزر سول اکرم محمد بن عبد الله حضرت لر
و تسلیمات بعدنزه تحدیث نعمت اولمق اوزره شو یله جه
ایده ر مکه : عبد عاجز ۱۹۰۶ نجی سنهٔ میلادی هس فبرال ده ۲۵ یاشمه
(محکمهٔ شرعیة اربن بورغیه) ده امتحان قیلنوب امام ، خطیب و مدرس لك
شهادت نامه سنه نازل اولوب شو سنه ده مسقط رأسم اولان حاجی طرخان
شهرنك تياك نام قسمنده بر محله یه رسماً امام ایدلدم . جوار
محلہ منك خطیبی ملا عبد المجید عبد اللین حضرت لری شو سنه سنه تابر
ایچ لر نده اسیر فراش اولوب یاتد قده حقیر لر ندن محلہ جامعنده جمعه
نماز لر نده امام اولمقی لطفاً التماس ایتدی - بن امام اولان محلده
جمعه نمازی او قولما یوردی - حقیر لر یك قبول ایتدم . مشار الیه برادر
فاضل خسته لکنکن شفا یاب اولمیوب ء؛ یاشلر نده وفات ایتدی
(رحمة الله علیه) مرحوم شهر مزده موعظهٔ حسنه لری ایله مشهور برنجی
خطیب بلیغ ایدی . بن حقیرده شول قبول ایتدی کم زماندن بری
جمعه و عید لر ده حم و شهادة عباره لری عربجه باقیسی ترکیجه
خطبه لر او قوماغی برنجی دفعه اوله رق عادتلنم . وشو خطبه لر من
بودفعه یکر می (۲۰) عددی گرچه ناچیز ایسه لرده - بر یادگار قالدرف
املیله رساله شکلنک طبع ایتدروب نشره قرار ویردم . مقصدم معلومات
فروشقی دگل فقط اثر عاجزانه م ککنده مهم کور نییور . لیکن
بنمجه مهم وگوزل کور نمکنن ایسه واقعه مهم اولماسی لازم دگلر .
بناءً علیه عالم مطبوعاتده ظهور ایتسونده ادباء عصر و فضلاء
دهر طرفندن لطفاً و تنزلاً میزان تنقید و تحقیق لر ندن کچر لسون .

صکړه دیگرلی یا دیگرسز برشی ایدیکی تظاهر ایدهر . اول وقت بنده اثرهک ماہیتینه قانع او اورم . و برده مختصرا ترجمه حالم اولمق اوزره تأسف و تشکرمی متضمن شو جمله لریده یازیورم : نام حقیرانہم عبدالرحمن نیازی در . ولی نعمتم اولان پدر عزیزم ترکمان قبیلہ سننن نور محمد بن محمد نیاز بن بوکامبای الترمکمانی در . پدرمک صنعتی ؛ بورک و طون تکمک و بونلر ایله تجارت ایتمک ایدی . طوقز یاشمده زمان ایلمی بش یاشمده پدرم وفات ایتمدی . (رحمة الله علیه) . شتقتلو آنامک تربیہ سنہ قائلم . فرصتی و قیمتلی و قتلرمی بیہودہ اوز دردم . چونکہ ۷ یاشمن ۱۸ یاشمہ قدر اولان عمر سرمایہ سنی ایکی مکتبہ اوز دردم . هر ایکیسنده بنم و معاصر لرمک بختسن لکمزدنمی ؟ ! تعلیم و یرہجک ذاتلرک اہمیت و یردکری و وظیفہ لر شا کردلرہ تعلیم و تربیہ و وظیفہ سنہ باشقہ برر و وظیفہ لر ایدی ! ! ! ... صنعت طریقت علیہ ! برینک ، حل دعاوی و خصومات نسائیہ ! دیگرینک . بو افندیلرک بزلرہ تعلیم و یرمگہ ، عمر عزیزم بوشہ اوزایورمی یوقی دقت ایتمگہ دوغروسنی دیدکہ و قتلریہ یوق ایدی . بناء علیہ اوزلرنی معنور کورگانلردر ؟ ! راقم عاجز ترتیبلی بر تحصیل کورمادکم سببلی تحصیل علمدن بالکلیہ مایوس اولورلق درجہ گہ ایرشمشم . زیرا دقت ایدلسون ! ۱۸ یاشہ ایرشلمی ، ۱۱ سنہ مکتبہ دوام ایلمی ، نتیجہ : علم حالن صورالذوق باش بوگولور ! تاریخ مقدس دن سوال ایدلرک صامساز اولنور ! حسابدن سوالہ قزارولر ! جغرافیادن برزہ کی سوالنہ . یرا و کوز بوینوزی اوستندہ دییلور . ! فقط جناب رب العزہ بندہ لرنی خیرہ موفق ایتمدی : شهر مزده محترم مدرس ملا عبد الرحمن بن اسمعیل العمری حضرتلرینک مدرسہ سینہ قبول ایدلیم . علم الصرفدن باشلاب تحصیلہ کرشم بوکا علاوه

علم حال، تاریخ، جغرافیا، حساب، املا و حسن خط درس لرنی او گرانه باشلام. بونین مقدم ذکر ایتدیکم مکتبلرده صرف عربی دن برشی آکلما دیغم حاله عربی العبارة کتابلردن: تحفة الملوك، صعلوك، حلبی صغیر و مختصر الوقایه بیله «کوتاروب» یورمشدم!! حملر اولسون بش، الی سنه مدرسه مذکوره ده تحصیلک دوام ایدوب مشار الیه استاذ حضرتلرینک حلقه درسک قابلیت واستعدادم قدر متعارفی علم وفنلردن استفاده ایتام. حال، معیشتم وقوه مادیه مساعد اولما دیغی سببلی باشقه دیاره تحصیل علوم وتوسیع معلومات ایچون سفرم واقع اولما دی، دگل داغستان، ترکستان، و عربستان حتی معروف قزان شهرنی بیله کورمک میسر اولما دی! استاذ فضیلت منمک اولاد وطنه ایتدیکی تعلیم وتدریس خدمتلرینه قارشى حصمه دوشان تشکرات مخصوصه می بو اورنک علنا عرض ایده رم. ویاشاسون بو یله ابراز انسانیتنه موفق اولمق اولان ذوات کرام! دیه ختم کلام ایده رم.

ملا عبدالرحمن نیازی نور محمد زاده الترکمانی الحاج طرخانی.

خطبه‌هاں مجموعہ سی

﴿ جمعہ وعیدلر دہ برنجی دفعہ او اہرق تر کجہ او قولان خطبہلر ﴾

اثر

الامام عبد الرحمن نیازی نور محمدزادہ الحاجطرخانی

سنہ ۱۳۲۶

ہر حقوق صاحب اثرہ عائد در .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(١)

﴿ خُطْبَةٌ جَمَعَهُ ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَمَّهْلُ فِي أَجَانَاوِ وَسَّعَهُ * وَكَرَّرَ لِنَاسِنَةِ لِنْتَدْرَاكَ
فِيهَا مَا فَاتَ مِنَ الطَّاعَاتِ الْمُنَوَّعَةِ * وَأَبْتَدَأَ الْعَامَ بِالشَّهْرِ
الْحَرَامِ إِعَانَةً عَلَى الْخَيْرِ وَتَوْسِيعَةً * وَإِنَّا لَنُرْجُو مِنَ اللَّهِ أَنْ
يُوفِّقَنَا فِيهِ لِلْأَعْمَالِ الْحَسَنَةِ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ * وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
الَّذِي بَلَغَ الرِّسَالَةَ وَأَدَّى الْأَمَانَةَ * وَعَلَّمَنَا الشَّرَائِعَ وَمَا
لَنَا فِيهِ الْمَنْفَعَةُ * صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ
اتَّبَعَهُ *

اما بعد . جناب رب العالمين حضرت تارينه حمد و ثنا و رسول اكرم
افندمزه صلوات شريفه دن صوگره ؛ محترم جماعت مسلمين ! شکرلر
اولسون صحت و سلامتلك ايله سنه هجرية سنیه نذک ســــننه مبارکه سينه
ايرشداک . عربستان چوللرندنه ياشامقده اولان اقوام اچنک (لاله الاالله
محمد رسول الله) کلمه طيبه سيله دين مبین اسلامه دعوته بيورلمش ،
احکام جليله سيله جمله حکمت و فلسفه اربابنى حيران قالديران قرآن
کريم کنديته ايندريلمش سيدمز رسول اكرم صلى الله عليه وسلم نذک
مکه مکره دن مدينه منوره يه هجرتلرينک شو سنه سى بالجمله اهل ايمان
قرداشلره مبارک اولغای . و بويله نيچه سنين مبارکه يه ايرشماکنى جناب

الله میسر ونصیب ایلگای.

اوتکان سنهده حسابی جناب الله نلک کندینه معلوم اولغان قدر
 قرداشلریمز مهلتلی، فرصتلی عمرلرنی تمام ایدوب ارتحال دارالبقاء
 قافلہ سیله (کاروانیله) سفر ایتدیلمر. (رحمهم الله تعالی رحمة واسعة)
 اوتکان سنه اوتدی گویا بواغان کبی! لکن بوشقه اوتما دی یخش لق
 ویمانلقن نیلر قیلدق همه سی اول سنه نلک آیلری، هفتہ لری،
 کونلری، وساعتلری ایله عمل دفترلریمزه قید وثبت ایدلدیکلری
 حالده اوتدی، تللمریمده گی سوزلر و اعضالرمزدن صادر اولغان عملاره
 شاهد اولق اوزره اوتدی. بویاگی یل کردی. جناب الله فضل
 و کرمی ایله بزه فرصت و یردی، امهال ایتدی (مهلت و یردی) دقت
 ایتمه امهال ایتما دی (هر بر حرکت می تفتیش سز نظارت سز قالدردادی)
 بوسنه یه ایرشیمکمز حق تعالی نلک بیوک لطف و احسانیدر. چونکه غفلتله
 کچمش عمرلرمزده گی عیب وقصورتیمزه کفارت اولورلق خیرات
 وحسنات اشلاب انسانیت و اسلامینه موافق حرکت ایتمک ایچون
 مساعده و فرصته نائل اولدق. بس زماننلک بیک اهمیتلی شی ایدیکنی
 فکر ایدوب قالغان بش اون کونلک عمریمزه اتفاق ایله فائده سی
 عموم ملتکه قایتاجق اشار اشلیم. مؤمنلر بارچه سی قرانداشلردر
 معناسنلک اولان آیه جلیله یه موافق حرکت ایدوب یاراماز احواللمر می
 اصلاح و جناب الله نلک و یردیکی نعمتلرینی یرینه صرف ایدوب شکرانه
 قیلام. سیک الوجود افندمز حضرتلری بونن س—نه مقدم مدنیت
 اساسنی قورماق، وظائف انسانیه بی کمال حریتله اصحابنه تعلیم و یرمک
 مقصد مقسئله اذن خدا برله مک فی ترک ایدوب ایرکن اولان مدینه یه هجرة
 بیورمشلر ایدی. هجرة دیمک مصلحت اولمیان برشینن ترک ایتمک
 دیمکدر. شمی بز امتلریمه هجرة ایدله لم! لکن بزلر وطنمز

اولان بوشهرمزدن هجرت هجرت مجبور اولغانمیز بوق! حق سبحانه مجبور
 ایتماسون. بزلره باشقهجه هجرت لازم. بزلر نفاق دن اتفاقه هجرت
 ایده یك، حسد وعداوتدن غبطه ومحبته هجرت ایده یك، خیانت
 وظلمدن امانت وعدالت هجرت ایده یك، غفلت، كسالتدن سعی
 واجتهاده هجرت ایده یك، بگنا نیگه كرا كین همهمزه لازم اعتقادنه
 هجرت ایده یك، جهالتدن علوم ومعارفه هجرت ایده یك، افتراق دن
 اتحاد هجرت ایده یك، ذلت ومسكنتدن شرف وعزته هجرت ایده یك.
 جهانده اك بيوك قوه علم اولمقندن یاشلرمزنی واولادلرنی بوقورال
 ایله قورالاندرايق. علم یولی سمیل الله در. (الله یولیدر) بویولده
 همت واعانه لرمزده اصلاقصورلق وبخیل لك قیلمايق. اتفاقله جمعیت لری
 ترتیب ایلوب مشورت لری قیلوب علم یورطالری اولان مكتب
 ومدرسه لرمزنی قارایق كوته یك، استعدادلی ولیاقتلی شا كردلرمزنی
 بيوك حكومت مكتبلرنده تحصیل ایتمدروب اوزمزدن دعوا وكیل لری
 (آدواكاتلر) واوزمزدن طبیب وطبیه لری يتشدرایك، بو وظیفه لری
 (اشلر) همهمسی بزنك بویتمزده غی اك بيوك وتیوشلی خدمتلر در.
 زمان وحالمیز بونلرنی تلیدر. و دینمزده بو اشلر ایله بیورادر.
 عزتلو جماعت! بزلردن سزنی خیره دلالت سزلردن اعتبار گزه
 آلوب دین حزمتمنه خیرلی اشاره شروع ومباشرت اولورسه جمله مزه
 نصیب اولور فوز، نجات وسعادت. (وقفنا الله للاعمال الصالحات)

(ایکنچی خطبه)

الحمد لله * نحمده ونستعین به ونستغفره * ونعوذ بالله
 من شرور أنفسنا * ومن سیات أعمالنا * من ینه الله

فَلَا مَضَلَّ لَهُ * وَمَنْ يَضَلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ * وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ
 إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ * وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ *
 أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا * اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ صَلَّيَ وَسَلَّمَ *
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ
 مَنْ قَعَدَ وَقَامَ * اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ
 وَالرُّسُلِ وَعَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ * اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي
 وَلِوَالِدِي وَلِأَسَاتِينِي وَلِلْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ * اللَّهُمَّ أَرْضْ عَن خَلْفَاءِ سَيِّدِ الرُّسُلِ
 سَيِّدِنَا أَبِي بَكْرٍ عَبْدِ اللَّهِ الْعَتِيقِ بْنِ أَبِي قَعْقَعَةَ * وَسَيِّدِنَا
 عُمَرَ الْفَارُوقَ بْنَ الْخَطَّابِ * وَسَيِّدِنَا عَثْمَانَ ذِي النُّورَيْنِ
 بْنَ عَفَّانَ وَسَيِّدِنَا عَلِيَّ الْمُرْتَضَى بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَعَنْ
 سَائِرِ الْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرِينَ * عِبَادَ اللَّهِ! إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ
 وَالْإِحْسَانِ وَأَيُّتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
 وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ * وَلَذِكْرُ اللَّهِ تَبَارَكَ

وَتَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَعْظَمُّ وَأَكْبَرُ *

تنبیه :

برنجی خطبه دن باشقه خطبه لرننگ آخزلرنده ایکنجی خطبه لری یازیلوب بارلمادی . بناءً علیه ایکنجی خطبه ایچون کنابننگ صوگ صغیفه سینه مراجعت ایدیلور . آنده خطبه ثانیه اولق اوزره برنجه خطبه یازلدی .

(۲)

❖ خطبه جمعه ❖

الحمد لله حمدًا يوافي نعمة * وَيُكَافِي مَزِيدَهُ * أَشْهَد
 أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةٌ أَرْجُو بِهَا دُخُولَ
 دَارِ السَّلَامِ * وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ
 الْمُبْعُوثُ بِالْإِسْلَامِ * صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
 الَّذِينَ مَنَعَهُمُ اللَّهُ وَمَدَحَهُمْ وَجَعَلَهُمْ آدِمَةَ الْإِنَامِ *

اما بعد جناب رب العزتہ حمدو ثنا ورسول اکرم حضرتلرینه صلوات شریفه دن صوگره محترم جماعت ! بزمسلمانلره دینمزدن قدرلی، شرفلی وسوکلن نرسه یوق ایدکنده و حیات اخرویه مزدن (آخرت ترکلیکنندن) آرتق درجه مطلوب شیده اولدیغنده اصلا شک وشبهه یوقدر . فقط بونلردن برنجی سنی صاقلاو وایکنجی سینه ایرشو ایچون حیات دنیویه مزنگ معمور وتوزک اولماق کرا کدر . دنیا مزنگ توزکلیکنه سبب شیلرده علم ، معرفت ، هنر و کسبدر . بونلره رعایت قیلغان کمسه لرننگ دنیا لری معمور واوزلرندن صرنگ کلوچیلره خیرلی فائده لی اثرلری قالوب قیامته قدر حسن ذکرلری نللرده مشهور اولوب ارواحلری

شاد و مسرور لر در . و بالعكس علم ، معرفت هنر و كسب كه رعایت ایتمه گان كمسه لر مقهور و خور ، معیشت لری بی حضور دنیالری باقصور كیلچك اولاد لرینه قالد لرغان میراث لری ، اورنكلری موجب حسرة و ندامت اولورلق فسق و فجور در . دقت ایدگز جماعت ! انسانلره حیات دنیویه و سعادت اخرویه طریق لرینی بیان و تعلیم ایچون انبیاء و رسوللر کیلوب هر بری معیشت دنیوی لری ایچون برنوع كسب و هنر ایله شغل لنوب هیچ بر زمان غیر یلرك اللرینه نظر ایدوب تورمامش لر . مال آصراق ، ایگنچیلک ، بالطاچیلق ، طوقوچیلق ، تگوجیلک ، تیمورچیلک ، سوداچیلق و بشقه تورلی كسب نلگ هر بری ایله اشبو پیغمبرلر مشغول اولمش لر . آتامز آدم (علی نبینا وعلیه السلام) حضرتلری تدبیر کامل لری سایه سنده بالالرینه قابلیت و كركنه و لاؤقنه كوره صناعت و هنر اوگرادر اولمش لر .

بس جماعت مسلمین ! فكر ایده لم : آدم صفی الله ، نوح نبی الله ، ابراهیم خلیل الله ، محمد حبیب الله و غیر انبیاء الله (صلوات الله علیهم اجمعین) هنر ، كسب و تدبیردن چاره سز و بونلردن حاجتسز عمر كچره كلری حالده ضعیف امتلری اولان انسانلر قایچان بواش لردن حاجتسز اولور ؟ و قایچان بواملر لگه محتاج اولماسلر ؟ دنیاده انسانلرك فائده سینى موجب اولغان هر خیرلى معامله و كسب پیغمبرمرك شریعتنك مقتضاسی اولدقننن عموم آدم اوغللرینك بعضی بالذات یعنی امت بولوب و دیننى قبول ایدوب بوشریعت برله فائده لنمقل و بعضی سیده مثلا زمانمزده مترقی ملتلر بالواسطه دیمك اسلام علماسی طرفندن تصنیف ایدیلان کتابلردن استفاده بعدنده بو شریعت برله فائده لنمقل درلر . بزلرده غفلت ایتمه یالم . دنیامزی معمور ایتمك ، دینه زى صاقلامق و بو سایه ده حیات اخرویه یه نائل اولمه ز ایچون

ذکر ایتدیکم علم ، معرفت ، کسب و هنرگه مباشرت ایده لم (کرشالم) .
جناب الله حضرتلری مقاصد دنیویه و اخرویهمزه موفق ایلگای .

(۳)

﴿ خطبه جمعه ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ * وَلَا
عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ * أَحْمَدُهُ حَمْدًا لَا مَنْتَهَى لِعُدَدِهِ *
وَاشْكُرُهُ شُكْرًا لَا يَحْصِي مَوْصُولَ مَدَدِهِ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةً مُخْلِصٌ فِي مَعْتَقَدِهِ *
وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الَّذِي نَبَعُ الْمَاءِ
مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ * صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
وَتَابِعِي مَقْصِدِهِ * صَلَاةٌ تَدْوُمُ إِلَى يَوْمِ يَفْرُقُ الْوَالِدَ مِنْ
وَلَدِهِ * وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا لَا يَنْقُضِي مَدَى الزَّمَانِ بَلْ
يَتَجَمَّدُ بِتَجَمُّدِهِ *

امابعد جناب رب العالمین حضرتلرینه حمد و ثنا و رسول اکرم افندمز
حضرتلرینه صلوات شریفه دن صوگره جماعت مسلمین ! سزار هر برکز کتوچی
و بارچه کز دلیل لرسز جناب حق قرآن کریمده : « صَاقِلَاتُ زَنِي أَوْزُكُنِي
وَاهِلِ أَوْلَادِ لِرُكُنِي أَوْتُنَن » مألنک اولان شو : « قُوا أَنْفُسَكُمْ وَاهْلِيكُمْ
نَارًا » آیه کریمه سیله کتوچیلک ایلک بیوک وظیفه کز ایدیکنن خبر
ویره در . رسول اکرم (صلعم) حضرتلریک : « بارچه کز کتوچی و بارچه کز

كٲوٲز دن سوأل ايدله چكسكز » معناسنده اولان شو : « كلكم راع
 و كلكم مسؤل عن رعيتنه » حديث شريفنى سوزلامشلىر . بس اوزكزنى
 دنيا و آخرتنه الله تعالى نك قهر و عذابندن صاقلامق ايدله برابر اهل
 اهل بينكزى ، اولادلكزى تربيه ايتودن و كورك اديكه اوكراتودن
 هيچ غفلت ايتميه سزلىر . عادة الله نك جريانى و جناب خدا نك بو عالم
 فانينه قويدىغى طبيعى قانون و فقنجه بالالرنك وجودكه كيلولرينه
 آتا و آنالرنك سلامتلك ، اشتها و حيوانيتلىرى سبب اوله در . بودر جه ده
 انسانلرنك باشقه حيوانلردن برده مزيت ، فضيلت و آرتقلىغى بوقدر .
 اما شول وجوده كيلان بالانى صبى و قتنندن باشلاب تربيه لنماسه ،
 اداب اسلاميه اوگراديلماسه اول بالا اوسكاج صورة انسان اولسه ده
 بر حيوان حتى الك يرتقچ حيوانندن هم آزغون بر حيوان اولوب
 اوزينه و باشقه لره قيلماغان ضررى قالماز . حمد اولسون مسلمان
 ممله لرنده ار وقز بالالرايچون مكتب و مدرسه لر آچلا ، لسن بالالرنك
 كيله چكك بزلره خيرا الحافى اولوب اوسما كلرى ايچون يالگز مكتب
 و مدرسه گسه واروب قايتماقلريغنه يتمايدىر . دقت ايدىكز !
 مكتب و مدرسه ده آنلره دين و ديانت اوكراتله ، ذهنلرينه ضيا ويرمك
 و محبت مليه نى قلبلرينه سكشدرمك ايچون عبرتلى واقعه لر سويلانه
 و اوقوتله . اما خانه لرينه قايتدقلرنه ادب اوكراتمك حاللرينه يورش
 تورشلرينه دقت ايتمك الحاصل انسان اولوب اوسما كلرينه اجتهاد
 ايتمك خدمتى آتا و آنالرينك ذمه سنده فرضدر . بو خدمتمنى نظر
 دقتلرينه آلماي تورغان آتا و آنالرنك الك خبيث بر حيوانندن بيله
 آرتقلىغى بوقدر . عزتلاو آتالر ! چكرباره لركز نك اوسدكلرينى كوردك
 كوزلركز قوانوب يوزلركز كولمك نى استه سه گز باش و قتلرنه تربيه ويرمك
 و ادب اوكراتمكه قصوراق (كيمچيلك) ايتماكز . مكتب بالالرنك

مکتبىن قايتغاجمىه اورام بويلرنىك بوزاوستلرنىك صوغشوب وسوگوشوب
يورمكلىرى ، حلوا كامفيت ساتوچيلرمزنىك يانلرنىك اوتوش اوينلرن
اوينامقلىرى ، قزبالالرنىك اورام بويلرنىك ساز چالوب حياسزلنوب
يورمكلىرى بارچه سيمه دقتسزلىك ، غيرتسزلىك وغافل لىكن دگلدە
ندىنەر؟! آتاوآنالرطرفىن ادب وترىبه نىك يوقلغىن دگلك ندىنەر؟!
بالالرنىك ياش وقتلرنىن باشلاب حمىتىلى ، همىتىلى ، وعالى جناب اولوب
اوسمكلىرى اورنىه بويله حرام اولان اوتش اوينلرى سببلى قناعتسزلىك
طمع كارلىك ، حب نفسلك كىي ياوز خلقلرنىك صافى قىلبىرىنه سرايت
ايتوب نغوب قالووى بيك اوكنچىلى حاللردىنەر . عزتو جماعت!
اوغلدىر قزدر ادبلى وحيالى اولوب اوسمكلىرىنه اجتهاد ايدەلمە
حاضرده اولسه لردە آنلر بالا ، دقت ايدەيك اوسدكلىرىنه درجه لرى
اولسون بلىدوبالا ، غافل اولساق اولور هر برسى بربلا ، اخلاقسزلىقلىرى
سببلى اوزلرىدە وبزلردە چكرز كيچه وكوندىز آه ونالا! غفلت
اويقوسىنن اويغاتغاي جملمى الله تعالى !

(٤)

﴿ خُطْبَةٌ جَمْعَةٌ ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُسْتَأْهِلِ اِغَايَاتِ التَّعْمِيدِ وَالتَّعْظِيمِ *
الْمُتَّفَرِّدِ فِي كِبَرِيَّاتِهِ ذِي الْفَضْلِ الْعَظِيمِ * الْمُبَشِّرِ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِينَ بِجَنَّاتِ النِّعِيمِ * الْمُنذِرِ عِبَادِهِ الْعَاصِينَ بِعَذَابِ
الْيَمِّ * اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةٌ اَرْجُو
اَنْ اَبْتَى بِهَا اِلَى الرَّبِّ الرَّحِيمِ * وَ اَشْهَدُ اَنْ سَيِّدِنَا مُحَمَّدًا

عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ الْكَرِيمِ * وَنَبِيَّهِ الْعَظِيمِ وَالِدَاعِي إِلَى
 الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ * صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
 وَاتَّبَاعِهِ الَّذِينَ عَمِلُوا بِمَا عَلَّمُوا وَآتُوا اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ *

اما بعد جناب الله حضرتلرينه حمد و ثنا و رسول اکرم حضرتلرينه صلوات شريفه دن صوگره بويله سيدالايام جمعه کونلرنده مسجد جامع شريفه حاضر اولغه موفق اولان جماعت! جناب الله جمله مني اوقومقك، ايشتمكك و تكلامقه اولديغمز آيات كريمه و احاديث شريفه لر ايله فائده نلورغه موفق قيلغاي . جناب الله نك فرض ايتكان عبادتلرنده غفلت و كسالت (ايرنچكلكمز) سببلى واقع اولغان خطالرمز و كيچيلكلرمزنك عفو اولماسى حقنده رسول اکرمزنك شفاعت عظمى سنى نصيب ايلنگاي ايدى . شونداين كونده بزبوشفاعته محتاج اولهجمز كه اول كونده مال اولاد هيچ برسى فائده ويرهك دگل يالگنز قلب سليم صاحبي اولان كمسه لرگنه كوب فائده لر كورسه لركرك . قلب سليم صاحبي شونداين كمسه دركه حق تعالى نك باراغينه و براسكينه و محمد عليه السلام افندمزنك بارچه انس و جنگه رسول الله ايديكنه ايمان كلتروب احكام شريعتنك هر قاينوسى آنك قاشنده بيك مقس سانالور . وهم قلبى خيانتدن عداوتدن ، حسدن و سوء ظندن پاك اولوب انصاف ، محبت دينيه ، شفقت و مرحمت مليه ايله زينتلنگان اولور . بويله قلب صاحبي اولان كمسه لر يوم القيامتك قولاكلرى ايشتمگان ، كوزلرى كورمگان و فكرلرينه كيلمگان فائده لر ايله مستفيد اوله جقلردر . درست بويله كمسه لر حال حياتلرنده عدو لرينك و حاسدلرينك حقارت لاولرينه ، طعنلرينه و افترا لرينه هدف اولمشار (اوچرا مشار) . علم تاريخ بونى

کورساته در . لکن وفاتلرندن صکره حسن ذکرلری تلمرده سویلانوب انصاف وجدان ایله لرینک خیر دعالرینه نائل اولمشدر . بو ذاتلر : « دنیا آخرتک ایگونی » و « دنیا آخرتک کوزگیس » دیگان شریف سوزلرنی درخاطر ایتکانلر ، حق تعالی نك بیوردقلرنی بیرینه کتورمکلرنده دنیا و آخرت عناینه دوچار اولاجقلرندن حقیقه خوف ایتکانلر ، دائماً دنیاو دین اشلرینه تیقظ (اویاولق) اوزره اولغانلر . اسلامیت ده بودر ، انسانیت ده بودر ، یکتا لک مردا لکک بودر .

سیدالوجود افندمز بر حدیثنده : « لَا تَزَالُ قَدَمًا عِبَدَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ عَنْ عَمْرٍ فِيهَا أَفْنَاهُ وَعَنْ جَسَدِهِ فِيهَا آيَاتُهُ وَعَنْ عِلْمِهِ مَا عَمِلَ بِهِ وَعَنْ مَالِهِ مَنْ آيِنَ كَتَسَبَهُ وَفِيهَا أَنْشَقَهُ » ديه سویلمشدر . معناسی : « قیامت کوننده بندگان عمرنی نچک اوزدرغان ، تننی نیده قوللانغان ، علم ایله نی عمل قیلغان ، ومالنی نچک تابقان ونی یولک توتقانلغی حقنده سوأل قیلنور » دیمکدر . رسول اکرم بو حدیث شریفنده ، الله تعالی نك بنده لرینه ویرگان نعمتلرندن دورت بیوک نعمتنی ذکر ایتمش . مؤمن وامت محمد (صلعم) اولان کسه لر بو دورت نعمتنک قدرلرنی بیلوب سوأل محققه جواب حاضرله ملی . بونلرنک قدرنی بیلمیان غافل بنده دیوان عظیمده اوله جق شرمنده . جعلنا لله تعالی من عباده الشاکرین لنعابته المترادفة !

(۵)

﴿ خُطْبَةٌ جَمْعًا ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ مَقْدَرِ الدَّهْرِ مَكُونِ الأَكْوَانِ * مَدِيرِ
الْخَلَائِقِ بَعْطِفِ وَحَمَانِ * رَافِعِ السَّمَاءِ بِقَدَرِهَا بِلَاعِمِ

وَلَا أَرْكَانٍ * بِأَسْطِ الْأَرْضِ وَمَجْرَى الْأَنْهَارِ وَالْحُلُجَّانِ *
 الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْنَا مَعَاشِرَ بَنِي آدَمَ بِجَلَائِلِ نِعَمِهِ الَّتِي
 لَا يُحْصِي شُكْرَهَا لِسَانٌ * وَأَجَلُّهَا نِعْمَةُ الْإِسْلَامِ وَالْإِيمَانِ *
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ تَبَيَّنَ عَنْهُ أَنْ تُحْيَطَ
 بِكُنْهِهِ الْأَذْهَانُ * وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الْمُبْعُوثُ
 بِالْقُرْآنِ * الَّذِي ضَمَّنَ مَصْلَحَتِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ وَجَمَعَ
 الْحُكْمَ الْعَظِيمَةَ الشَّانِ * صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ
 وَأَصْحَابِهِ شَيْوَسُ الْعَرْفَانِ * الَّذِينَ اسْتَنَارَتْ بِأَنْوَارِ
 هُدْيِهِمُ الْآكْرَانِ *

اما بعد جناب حق تعالی یه حمد و ثنا و رسول اکرم افندمزه صلوات
 شریفه دن صوگره محترم جماعت! جناب الله حضرتلری قرآن کریم
 حقیقه سوره یونس آیه ۵۶-۵۷ ده استعیند بالله من الشیطان الرجیم:
 « يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى
 وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ * قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ
 مِمَّا يَجْمَعُونَ » دیور: « ای انسانلر! تحقیق سزگه ربکزدن بر وعظ
 بند و نصیحت کلدی. قلبلردهگی اضطرابات و هر توری توری شک،
 شبیه و هم خیاللره شفا و مؤمنلره هدایت و رحمة کلدی. (مراد قرآن
 عظیم الشان در) یا محمد! سوبله حق تعالی نلک فضل و رحمتی اولمق

اوزره ایندیریلان بو کتاب ایله فرحلتوب شاد اولسونلر . فضل و مرحمت الهیه اولان قرآن کریم بوفانی دتیاده انسانلرنڭ جمع ایلمک اولدقلری بقاسز متاعلردن خیرلیدر » دیمکدر . عزتلو جماعت ! انسان ایچون قرآن کریم کبی معنا و ماده فائده ویرگوجی بر کتاب ، بونڭ کبی وعظبلغ و سید المرسلین اولان رسول اکرم حضرتلرینڭ پیغمبرلکنه دلالت ایتمکده بوندن بیوک بر معجزه هیچ کورلماش و کورامیه چکدر . قرآن عظیم القدرنڭ شامل اولدقی احکام جلیله سینڭ حکمت و فلسفه سینن تیکشرگوجی آوروپا حکماسی حیران قالب انصافی اولنلری نچڭ تحسین و نچڭ مدح ایترگه بیلماینچ، هر نوع مدحن عالی ایدیکنی اعتراف و اقرار ایتمک لردر . بالجمله انسانلرنڭ باعث سعادتلری و مدار سلامتلی احکام جلیله قرآنیه دن باشقه هیچ بر شی ء دگلدر . چونکه انسانلرده گی صدر ، قلب و وجدان اسمنده اولان شی لر هیچ برسی مستقل مرشد و باعث سعاده اوله بیلمازلر . زیرا بو صدر ، قلب و وجدان دیگان نرسه لر بر توبسز دیگگذدر . بو بی نهایت دربانڭ اچنده اوهام . خیال و وساس افکار کبی انسانلرنڭ ذلتنی (خورلقنی) و آخرده بالکلیه انقراضنی (بتوونی) موجب اوله تورغان شیلرده واردر . شیمدی شو وجدان دیگگزنده سیر ایتمک اولان انسان سلامتک اوزره ملی مرادنه ایرشمک ایچون و وظیفه انسانیه سینه موفق اولق ایچون بر مرشده و دلیلله محتاجدر . اول دلیل ایسه قرآن کریمدر . زمانمزده بزمالت اسلامیه نڭ بویله ایانچلی حاله قالمقمزه سبب قرآن کریمڭ بزلره رهبر و مرشد ایدیکنی بحق بلهاد کمزدن و احکام قرآنیه گه تیوشلی روشک بوین صونمادقمزدندر . احکام قرآنیه نڭ یالگز صوری عبادتله حقنه گی حکملرگه گنه یارم یارتی بوین صونغان اولامز . حالبوکه انسانیت خدمتی اولان و دنیاوی معیشتنرنڭ

توزك اولمقده سبب اولاجق ملي اشلرگه كرشمكلرنك. فرضيتي حقتاغى
احكام قرآنيه دن جاهل لرمز! احكام جليله قرآنيه گه حقيه بويں صونوب
خيرلى ملي اشلرگه موفق اولغاي ايدي ملت اسلاميه آ .

(٦)

﴿ خطبة جمعه ﴾

الحمد لله الذي ابدع الموجودات بلاشريك ولا معين *
تعالى في علو شأنه عن صفات التمكنين * واستوى على
العرش وينزل الى السماء الاستغفار المستغفرين *
احسن كل شئ خلقه وبدأ خلق لانسان من طين *
ابدعه من نطفة وسلط عليه الشهوة ليعلم انه ذليل مهين *
امر عباده بالعبادة حتى ياتيهم اليقين * ورجبهم الى
المسارعة وقال : سارعوا الى مغفرة من ربكم وجنة عرضها
السموات والارض اعدت للمتقين * اشهد ان لا اله الا الله
ذو العزة والمغفرة والامتنان * واشهد ان محمدا عبده
ورسوله المبعوث باشرف الاديان * النبي بشر اهل
الطاعة بالجنان * وانذر اهل الطغيان بالنيران * صلى
الله عليه وعلى آله واصحابه السادة الاعيان * صلاة
دائمة في السر والاعلان *

اما بعد جناب فیاض مطلق حضرتلرینه حمد و ثنا و رسول اکرم
 حضرتلرینه صلاة و سلام دن سوگره ای محترم جماعت! سوزمز یا که
 اشلرمزده شرع شریفدن طش برحاله اولوب حدود شرعدن طغیان
 ایدن بر قوم زمره سننن اولمیه لم. جناب الله حضرتلرینک دنیاوی
 و اخروی قهرندن قورقکز. نیچک بیورلدیکز شول کیفیت اوزره اولغه
 اجتهاد ایدیکز. دقت ایدیکز ملت! فکر ایتساک، او یغا کیتساک زمان
 ولسان حاملز هیچ یاشرمای و خاطر ایتمای جهالتمزنی، ذلتمزنی
 سوزلاب تورالر. آلداتماسون سزنی و سوسه و شیطانیت. فکر
 ایده لم بوشقه یارادیلماغانمز، هم بوش بلاتفتیش قالدریلمایه جقمز.
 البتة برقايتاجق برمزوار. جمع ایده جک جمله مزنی عدالتلی حکمنه
 اول جبار. باش وچیکه لرده اڭ فرصتلی و بیک قیمت و قتلرکز نڭ
 اوزوب کیتدیکننن خبر و یروچی آقلق صاحبی اولان آتالر و بابالر!
 اڭ بهالی و اڭ غنیمت و قتلرده اولنان یاشلر! عمر اسملی شوبیوک
 نعمتک قدرینی بلیکز. بتون اشلرمز ایچون سرمایه ایدیکنی هیچ
 بروقت یادگذدن جیقارمکز. حساب اینلمگان وقتک کینت کیلوبده
 انسانیت و وظیفه سی اولان ایزگی اشلر و ملت فائده سینه اوله جق عمل لردن
 خصوصا اشبو عمر اسملی سرمایه دن محروم ایته تورغان اجلنی هیچ
 اونوتماکز. (زر قدرنی زرکار بیلور) مقالنجه دین مبین اسلامک ده
 قدرنی، شرافتنی علم معرفتده و مکارم اخلاقده حقيله ترقی تابقان
 ذاتلرگنه بیله جکننن زمانه مز نڭ یاشلرنه کورنه باشلاغان علم و معرفتکه
 هوس و آرزولر بر فال خیردر. فقط آتالر و بابالر قالغان عمرلرنی
 فرصت بیلوب ایتدالرننن کلگان قدر علم و معرفت یولنده یاردمه
 اولنماق لری لازم. اول زمان کندیلری آرمانسز سفر ایدیکلر و قالغان
 صلیبی و معنوی اولادلر ایدیکلر ایله افتخار و آنلری گوزل اورنک ایدیکلردر.

(وفقنا الله وایاکم لما یعبه ویرضاه!)

(۷)

﴿ خطبه جمعه ﴾

الحمد لله الحی القیوم الذی یزیل ولا یزول * الدائم
الباقی فلا یطراً علیه وهم ولا یحول * الاحد الصمد الذی
تخیر فی آیاته العقول * احمده ومن ظن انه یحصی
الثناء علیه فهو جهول * واشکره ولا یزال الشاکر بشکره
فی النعمیم یجول * و اشهد ان لا اله الا الله شهادة کل مکلف
عنها یوم القیامة مسؤل * و اشهد ان سیدنا محمداً اکرم
عبد و اعظم نبی و ارحم رسول * افضل من صلی و صام
و اجمل من تقرب الی الملک العلام و اکمل الخلائق من
الشبان و الکهول * صلی الله و سلم علیه و علی آله اکرم
بهم الاء و به رسول *

اما بعد جناب رب العزتة حمد و ثنا و رسول اکرم افند من حضرتلرینه
صلوات شریفه دن صوگره عزتلو قردا شلر! او قومقه و ایشتمک او لمقمر
وعظلم و نصیحتلر ایله حقیقه فائده لکم میسر اولغای. دقت ای دگر
جماعت! جناب الله بزلره انسانیت خدمتی ایله امر ایته در. بزنگه
بارچه مخلوقاتدن آرتق درجه لرگه ایرشوب دنیا و آخرت مسعود
اولمقمر شو انسانیتته مناسب روشه کورکام خلقلی اولمقمرله حاصل

اوله جقدر. باقنر رسول اكرم (صلعم) حضرتلرينك انسانييت علامتى
 واسلاميت بيلگسى اولان برنيچه اشار و كوركام خلقلر حقنك سونيچ
 ويروب سويلاگان حديث شريفنك معناسنه : اوزينه كيميچيلك
 و خورلق كيتيرماينچه كچوكلك و توبانچيلك قيلغان كشي گه بيك زور
 سونيچ و قلبنه راحتلكدر . قدر حيثيتنى كيتيرماينچه توبان لك ايتكان
 (ديمك خدمتدن عارلنماي) اولوغ باشنى كچوك قيلغان كمسه گه بيوك
 سونيچ . حلالدن كسب ايدوب جمع ايتديكى مالنى ملت فائده سينه
 احسان قيلغان كمسه گه ، اهل علم و حكمت ايله آرا لاشوب مصاحبت ده
 اولان كمسه گه ، فقيرلك و ضرورتده قالغان . كشي لر گه مرحمت و شفقت
 قيلوب بخشى طبيعت و كوركام خلقلى اولان ، ايچى طشى بر ، كشي گه
 هيچ زيانى تيكماز خلق آنك شرنندن امين اولان كمسه گه نى خوش سونيچ
 و نه خوش بختلى در شو كشي علمى ايله عمل قيلور ، مالى نك آرتوغنى خيرات
 و حسنات قه صرف قيلور سوزينك آرتوغنى صاقلار (ديمك كرك سز
 فائده سز سوزلر سويلمز) .

عزتلو جماعت ! رسول اكرم افندمز بو معناده اولان حديث
 شريفى ايله كوركام خلق نه ايديكنى و انسانييت وظيفه سى نه اولديغى
 بيان بيورمشلر و بونلره ترغيب ايتمشلر . (قز قدرمشلر) . شيمدى
 بزلر بويله مبارك و مقدس سوزلرنك قدرنى بيلوب گوزل اشار
 قيلورغه و كوركام خلقلى اولورغه اجتهاد ايدهلر . (جَعَلْنَا اللهُ مِنَ الَّذِينَ
 يَسْتَمْعُونَ الْقَوْلَ وَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

(۸)

﴿ خطبه جمعه ﴾

الحمد لله الذي فتح بمفاتيح الغيوب أقفال القلوب *

وَرَفَعُ حِجْبَ السَّرَائِرِ وَأَنَارَ بِنُورِهِ الْبَصَائِرَ فَظَهَرَ الْمَحْجُوبُ
 وَجَلَّ عَرَائِيسُ الْوُجُودِ فِي مِرَاةِ الشُّهُودِ فَمِنْ فَهْمِ الْمَقْصُودِ بَلَغَ
 الْمَطْلُوبُ * فَسُبْحَانَ مَنْ وَفَّقَ مَنْ أَرَادَ مِنْ عِبَادِهِ فَجَاهِدَ
 فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ فَفَازَ بِنَيْلِ مَرَادِهِ حَسْبَمَا هُوَ فِي الْقَدَمِ مَكْتُوبٌ
 وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ قَابِلُ
 التَّوْبِ إِنَّ يَتُوبُ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 شَهَادَةٌ نَدَّخَرَهَا لِتَفْرِيجِ الْكَرُوبِ * وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا
 مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ فَيَا نَعْمَ الْمَحْجُوبُ * صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ صَلَاةً تَنْجَلِي بِهَا غِيَابَ الْخَطُوبِ *

امابعد جناب الله حضرتلرينه حمد و ثنا و رسول اکرم افتمزه
 صلوات شريفه دن صوگره محترم جماعت ! دنيا مر راحت و اباد و آخرة
 سعادتلرينه ايرشوب مسرور و دلشاد اولمق ايچون دين ميبين اسلامك
 بيان ايدلمش قوانينه و جناب حقلگي حكملرينه اطاعت و بوين صنومق
 بورچمزدرد . زمان پيغمبرين باشلاب ايكنچي و اوچنچي عصرلرده
 دين اسلام بيك شهرته ، اهل اسلام علوم و معارفده اعتلا و ترقي
 تابوب بتون عالم خلقي حيران قالورلغ و بارچه ملتله علم و هنرده
 استاذ اولورلغ درجه گه ايرشمشله ايدى . آنه شول عصرلرده اهل اسلام
 حقيقه دين اسلام نلگي قدرني بيلوب و بودينلگي شرافت و مزيتنى بتون
 عالمه كوستروب الله يولنده سعي و اجتهاد قيلوب حضرت محمد صلى
 الله عليه وسلم نلگي سوكلى امتى اولوب بو فاني يورطمن كوچديلر

(رحمة الله عليهم اجمعين) اول زمانلر دین اسلام نیدن عبارت ایدی. اول مسلمانلر دین اسلامنی فی دیوب بله لر ایدی؟ مونه رب العالمین حضرتلری دین اسلامنک نیدن عبارت ایدیکنی فقط ایکی سوز برلان بیان ایتوب: «ومن احسن دینا من اسلم وجهه لله وهو محسن» دیه در. معنای شریفی: «الله حضرتلرینه تابشریلوب امرینه بوین صونوب قدرتندن کلگان قدر اوزندن غیریکه احسان ویخشیلقنی تیدرگوچی کمسه دن آرتق و کورکام دینلی و دیانتلی کمسه یوقدر.» دیمکدر.

واسفا! صکره لری الله تعالی نک بیورغان و رسول اکرمنک ایرشدرگان دین اسلام نک تلاگان اشلرنی بیگرا کده نفسکه آغر طیولا تورغان ملی اشلرنی انسانیت علامتی اوله جق فداکارلقنی آزالته وبالکلیه یوغالته باشلاغاچ ملت اسلام کون کونن تمدنی گه ضعیف لک که ایرشدی، تأسفلی حاللرگه دوچار اولدی، اوده علم و معارف اولماغاچ جهالت، هنر و صنایع دن محروم اولغاچ بطالت (تنبل لک) واجنبی تللرنی، دولتنک نظامنی و سیاستنی بیلوچی لرمز یوقلغندن عجز، مسکنت، خوف و حماقت لکدر. یر یوزنده گی ملتلرنک اک بختیاری اوله جق ملت اسلامیه نه یاوز حاللره دوچار اولدی! یوراکلرنی داغلار، کوزلرنی آغلادیر واستقبالدن (کیله چکن) اید کیسدر رلک درجه گه ایرشدک! لکن جناب ارحم الراحمین حضرتلری: «لاتقنطوا من رحمة الله» دیوب امیمزنی کیسونی حرام قیلدی. اسباب ترقی گه کرشر اولساق طریق توفیقنک و رحمت ایشکینک دائما آچق اولدیغنی بیلدردی. بس قالغان عمرمرنی فرصت و نعمت جلیله اسلامی غنیمت بیلوب زمانمزده غی و کیله جک اولادلرنی مترقی ملتلرگه اوزمز کبی مظلوم و اسیر ایتمه یلک اوزمزدن آنلرنی راضی و آنلرنک خیردعالرینه نائل اوله بق. اداب اسلامیه و دیانت محمدیه اوگرانمکلری ایچون

علوم معارف، هنر و صنایع تحصیل ایتمکلی ایچون غیرت و همت
ایدوب مسلم و مسلمان اسمنه بحق کسب استحقاق ایدهیک .
وفقنا الله تعالى وایاکم وجميع خیر الامم للمقاصد الملیة !

(٩)

﴿ خطبة جمعه ﴾

حمد لمن قدرته لاتضاهى * وحكمته لاتباهى * ونعمته
لاتتناهى * الندى وسع للذنبيين عفوا * واجزل
للمطيعين اجرا * ما عرض احد عن جنابه الا لقي في طريقه
خسرا * ولا انحرف احد عن بابه الا وجد حلو شرابه
مرا * ولقد اوضح لنا معاشر بنى آدم السبيل فما ابقى
لمقصر منا عنرا * اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك
له شهادة نافعة في الطامة الكبرى * واشهد ان محمدا عبده
ورسوله المبعوث بالشریعة الحققة الى الوری * صلى الله
عليه وعلى آله واصحابه الذين ملا قلوبهم بصحبة سيد
المرسلین فرحا وبشرا *

اما بعد جناب حق حضرتلرینه حمد وثنا ورسول اکرم حضرتلرینه
صلوات شریفه دن صکره ای اخوان دینم اولان جماعت ! اویغانالم ،
یورا کلرنی یاندرلق درجه دهگی یاراماز حاللرمزنی اصلاح ایتارگه
اجتهاد قیلام . دقت ایدیگز شویریوزنک انک مسعود یاشایه حق ملت

يالكز بيز اولديغمز حالده بويله ذلت ايله عمر كچرمكمز بيك بيوك
معنوي خستهلكمز سببلى در . شو معنوي خستهلك بزنى سائر ملتله
ذليل ايتدى . شو معنوي خستهلك دينى و دنياوى كمالندن محروم
ايتدى . آتالردن اوغللره آنالردن قزله سررايت ايتوب بتون
ايچمزمده ياييلغان طامرلاشقان معنوي خستهلك جمله سنندىر مؤمن لرنىڭ
بربرينى سوكمك ، آتا بابالر ايله ماقتانمق ، وبربرسينىڭ نسل
ونسب لرينه طعن ايتمك . جاهليت و وحشت زمانه سينىڭ عادتلىرى
اولان شو ياراماز احوالر بزلرده دائم اولدقچه همان مىل محبتدن
محروم بناء عليه اتفاق و اتحاددن محروم ، علوم و معارفدن محروم
بناء عليه ديانتدن و دنيا راحتلىكىدىن محروم اولدقچمزم . ربا معاملهسى
مسلمانلر ايچون ضررلى اتفاق و اتحادلرينىڭ بوزلووينى و محبت
مليه لرينىڭ بتووينى لازم ايتتوره تورغان سببلردن اولديغى ايچون
زور جنابتدن و گناه كبيردهن حساب قيلنوب قرآن كريم ايله حرام
قيلنمىدر ، بك قاتى طيولامىدر . شيمى باقالم رسول اكرم (صلعم)
افندمىزنىڭ حديث شريفنىڭ مأل منيفنه : « جنابت و زور گناه اولوده
ربادىن كيم اولماغان بلكه آرتق اولان شى مؤمن اولان كىسه نىڭ
يوز صوون توكمك ، خورلامق و ناموسينه تعرض قيلمق در . خورلاونىڭ
اڭ قاطيسيده شعر ايله سوكمىدر . خورلاوچى و شعر ايله سوگوچينىڭ
سوزلرنى كوچروب طاراتورغه طرشقان كشيده اصل سوگوچيلرنىڭ
برسى كى كناهى اورتاقلاشر » ديمىدر . نه بيوك او كىچ كى زمانمزمده بو شتم
(سوگو) ايله هجو (خورلاو) بيك شائع اولغانلر . امى و غير امى
(اوقورغه يازارغه بلمگانيده بلمگانيده) بو درد ايله مبتلا اولوب
تورغاچ مىل محبت قايدىن اولسون اتفاق نيچك وجوده كلسون ؟ !
آتا بابالر ايله ماقتانمق ايكنچى بر كىسه نىڭ اصلنه و نسبه نطن

قیاماق خزر لاق کبی یاراماز احوال لرتاشلانمای همان دوام ایتمکده در لر .
جناب الله جمله مسلمانلره انصاف ویرسون !

(۱۰)

﴿ خطبه جمعہ ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَمْنَعْ لِمَا عَطَىٰ وَلَا مَعَطَىٰ لِمَا مَنَعَ * أَحْمَدُهُ
حَمْدًا مِنْ زَرْعٍ لِدَارِ الْبَقَاءِ فَجَصِدْ مَا زَرَع * وَاشْهَدْ أَنْ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةٌ مِنْ شَهَدَاتِهَا بِالْإِخْلَاصِ فَانْ
بِالْإِخْلَاصِ يَوْمَ الْفَزَعِ * وَاشْهَدْ أَنْ سَيِّدَنَا مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
الَّذِي أَغْلَقَ بَابَ الشِّرْكِ وَالطَّمَعِ * وَأَمَرَ أَنْ يَصْدَعَ بِمَا
أَمَرَ بِهِ فَصْدَعِ * وَجَاهِدْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى تَطْمَعَتْ شَهْسُ
التَّوْحِيدِ عَلَى أَطْلَالِ التَّسْبِيحِ وَالتَّهْجِيدِ وَلَمَعَ نَوْرُ الْإِيمَانِ
وَسَطَعَ * صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى وَسَلَّمْ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ مَا ذَكَرَ ذَاكَ
وَسَجِدْ سَاجِدًا وَرُكْعًا *

اما بعد جناب رب العالمین حضرتلرینه حمد و ثنا ورسول اکرم
افتمزه صلوات شریفه دن صوگره محترم جماعت مسلمین ! مسافرخانه
دیمکده بیک لائق اولان شوفانی دنیاده بیش کونلک عمرلرنی راحت
وسعادته کچرمک و صوکلرنده قالاچق اولاد وطنلک مسعودیتلرینه سبب
اوله جق ملی اشلرنی اشلاب گوزل اورنک قالدرمق ایله برابر دار
آخرتن سعادت ابریه گه نادل اولمقنی (ایرشمکنی) خاوص قلبیله استه گان
قومنلک اک برنجی علامتی وانسانیتلک ششاهه سی شولمرکه اول ملتنلک

دیللری حقیقت و طوغری سوز نه قدر آچی اولسه ده سویلر.
وقولاقلری حقیقت و طوغری سوز طوقماق ایله اورمقدن قاتی سبزیلورسه ده
اعتباره آلوب (گویا بریوغالغان نرسه سی حقنده خبر ازلاب یورگان
کشی کبی) حقیقتنی تکلار. شیمدی دین پاکمز اولان دین مبین
اسلامه و بونی بیان ایدوچی قرآن کریمله احادیث نبی آخر زمانه
قاراساق حاضر سویله دیکم کبی دیللمر و قولقلرنک صاحتی اولان ملت
شبهه سز بتون جهانده یالغز بزمسلمانلر اولمق لازم ایدی! وارمی
عجبا! حاضرده بزارده بویله دیللمر؟! خصوصاً کندیلرینه علما اسمنی
طاقنان بناء علیه کندیلرندن توغری سوز و حقیقت ملتی ارشاد ایچون
دلالت کتولسگان افنیدیلرده وارمی بویله دیللمر؟! وارمی عجبا! حاضرده
آچی اولسه ده اعتباره آلوب حقنی تکلایتورغان و حقینه قربان اولمق
نیتیه طوغری سوزه التفات ایته تورغان قولقلر؟! جواب هیچ!
هیچلکنه یوقلغنه برهان دلیل استه لیورسه زمانمزه غی شو احوالمردن
قوتلی و اشکارا دلیل اولماز!... عالم کم، جاهل کم ایدیکنی گوزل
روشده فرق ایته بامگان بر قوم؛ حقیقتی، طوغری سوزی و طوغری
سوزک نه قدر آچی اولسه ده شول قدر شفالی بر درمان ایدیکنی
قایچان بلسون؟! و بونلرنک قیمتلرنی قایچان تقدیر ایتسون؟!
الله! الله! نه بیوک تأسف! علم سز لک و معرفت سز لک سایه سنه عالم
ایله جاهلنی آیرمازاقی درجه اسفل السافلین گه توشدک. واقعاً عالم
ایله جاهلنی فرق ایتمایمز. چونکه عالم اسمنی بزلر قالبکه صورت
ظاهره گه قاراب سوزلایمز. برکمه سز لک باشنده طاو قدرلی چالما،
اوستنده اوزون چاپان و قولنده اوزون عصاسی اولسه شول کشینی
اک عالم ککش، تقوا کشی و کامل انسان دیه مز. و بالعکس بر
کمه صورت ظاهره سنده اول قدر تکلفلی اولمازسه بز آکا التفاتده

ایتمایمز. دگل عوامز حتی اوزمزچه علملی دیوب ظن ایتمکه اولمقمر
 حضرتلرنک کوبسی بر کسنی عالم دیوب مدح ایته باشلاسه آنک
 چاپان عصاصن باشلاب مسواکنی، طاشلارنی، اوقوغان خصوص
 نافله عبادتلرنی، استاذلرنی، نسل ونسبلرنی صاناب توقیدرده شول
 کشنی اگ عالم، اگ تقوی (ملت فائده سینه چوب قدرلی وظیفه انسانیده
 اولنمادغی حالده) اگ کامل انسان دیمه گه باشلی هم دیدر.
 عزیزم ملت! همت ایدیگز غیرت ایدیگز علم معرفت کسب
 ایدیگز وایتدیریگز. شو علم سایه سنده کشینک علمی، تقوالغی،
 دینمز استهگان انسانیتی نی برله اولچانورگه کیراک ایکانون بیک آچق
 بیلورسز. وهم فرض اولغان کسبنی قویوب فقط خلقغه یوک اولوب
 خصوص عبادتلرنی بیک بیوک انسانیت حساب قیلوب تورمقده
 اولنلرنک میزان شرع ایله اولچانگنده کوبمه قیمتلری وارلغنی
 بیلورسز هر نچک علم ومعرفت کسب ایدیگز وفکرلرگزنی آچکز.
 (وقفنا الله تعالی وایاکم وجمیع خیر الامم للدقاص الملیة العالیة).

(۱۱)

﴿ خطبة جمعه ﴾

الحمد لله الذي صرف الخطاب في تعظيم حبه * وشرف
 الأدباء بتعظيم حبه * وأرشد الأنام لطرق البيان تسهيلا
 لقصد * وأوجد الأحسان في النطق باللسان تفضيلا
 لعبده * أشهد أن لا إله الا الله وحده لا شريك له شهادة وافية
 بعقد الإيمان وشده * وأشهد أن سيدنا محمد عبده ورسوله

الَامِينِ فِي فِعْلِهِ الصَّادِقِ فِي وَعْدِهِ * صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْقَائِمِينَ بِسُنَّتِهِ مِنْ بَعْدِهِ * مَالِح
 سَجَابٌ بِبُرْقِهِ وَصَوْتٌ بِرَعْدِهِ *

اما بعد جناب الله حضرتلرينه حمدو ثنا ورسول اکرم افندمزه صلوات شريفه دن صوگره ای الله ننگ بارلغينه وبرلکنه وقيامت کونيندنگ اولمقنه ايمان کنگرگان جماعت! و صلاة جمعويه حاضر اولماغه موفق اولان ذوات! غفلت اسملى اويقودن اويغانوب دائما جناب الله حضرتلريننگ سزه ويرمش نعمتلرينه دقت و اعتبار ايديگن، فکر ايديگن. انساننگ انسانيتي فکري صوکنده اشلاگان اشلري ايله حصوله كيلور. جناب حقنگ سزه ويرمش نعمتلريننگ صاني يوق. شونعمتلري اورنلرينه صرف ايدرسنگز حقيقه شکرانه ده اولمش عباد صالحين دن اولورسنگز. نعمتنگز آرتووينه وبرکنلى اولووينه سبب اورننه صرف ايديلووي ايديکنى جناب الله قرآن کریم ده بيان بيورادر. دقت ايديگنر اعضالرنگز هربرى بر بيوک نعمت الهيه در. بو اعضالر ايله سزلرى بوفانى دنيا ده امتحان ايديله در. بونلره متعلق اشلردن صورالاجقسنگز. ای جماعت! شو اعضالرنى تيوشلى روشد قوللانمايان قومنگ ديانتى ضعيف لنوب، غفلت باصوب، آرالرنده ضلالت فاش اولوب، بوزوقلى آتا آنالردن اولادلره سرايت ايتوب توراجق. جناب فياض مطلق حضرتلريننگ بزلرى امتحان ايچون ويرديكى اعضالر جمله سندن در لسان (تل) اشبو تل ايله كشيننگ مؤمن وكافر ايديكى ظهور ايدده در. بو تل ننگ جئسه سى (گاوده سى) كچوك اولسه ده طاعتى ومعصيتى بيك بيوكدر. بوننگ شرندن هيچ كم قوتلماس مگر شرع شريفى تزگنى ايله تزگنلانگان كسه گنه قوتلور. بارچه

اعضائرنی تیوشلی روشچہ استعمال ایتمک ایله برابر تلمزنی غیبت، بهتان، افتراء، غیرنی خورلاو ویالغان سوز سویلاو کبی دینمزدہ حرام اولغان سوزلردن پاکلاب ذکرالله، وعظ، نصیحت، الفت ومحبته سبب اوله جق و فقیر ویتیم لرنک کواکل لرنی شادلند رراف سوزلرده استعمال قیلالم. جناب حق موفق بیورسون آ.

(۱۲)

﴿ خطبهٔ جمعہ ﴾

الحمد لله شيد معالم الدين بالادلة والبراهين *
 وارسل رسوله الاكرم لهداية الخلق فمنهم من عرف بقلبه
 المنهج المبين * واخر تعبد حتى ياتي به اليقين * اشهد ان لا
 اله الا الله وحده لا شريك له ذو القوة المتين * واشهد ان
 سيدنا محمدا عبده ورسوله الصادق الامين * صلى الله
 عليه وعلى آله واصحابه الذين خدموا للدين المبين *

اما بعد جناب حق سبحانه وتعالى يه حمد وثنا ورسول اكرم افندمزه صلوات شريفه دن صوكره اى محترم جماعت ! قيامت كوننده نبيمزنك لوا الحمدى اطرافنده هجالتسز وندامتسز حاضر اولماقمز ايچون بو دنياده پيغهمبرمزنك مبارك حديثلرينه دقت واعتبار ايدهيك . بزدن مقدمكى ملتيرنك انقراض لرنى (بتولرنى) لازم ايتكان ياراما ز احوالره مبتلا اولميه لم . كچكان امتلرنك هلاكتلرينه سبب اولغانداى حاللردن يراق اولماقمز حقنك رسول اكرم افندمزنك سوياميكى حديثلرنك

معنای شریفلری شویله در: «سزدن الکی امتلرنک انقراضلرینه بتولرینه سبب اولغان خسته لکلر» آنلرده عبارت کونچیلک برلان آچوچانلقنن «سزگه ده کیلوب یئدی. بوخسته لکلر قروب کیتار وچیلردر. صاچ صالقلنی کیتاروچی توگل بلکه عزیز دیننی کیتاروچی دنیا و آخرة سعادتنه سبب اولغوچی دین اسلامنی کیتاروچی بتروچیدر. محمدنک اوزی یقدر تنده اولغان من برله (دیک الله تعالی ایله) یمین ایتوب ایتنه من که: سز مؤمن اولمی توروب هیچده جنکه کره آلمانسز، بربرگزی سویمی توروب مؤمن اولما سز، من سزگه برنرسدن خبر ویرهیم آنی قیلساگز اوز آراگذده سویوشرسز اول نرسه بربرگزگه یولقغانک آچق یوزگز ایله سلام بیرشوونگزدر.»

ای جماعت! برلرده حقیقی اسلام، حقیقی ایماننک اولووی اتفاق واتحادمه کوره، اتفاق واتحادنکله وجوده کیلوی بربرمزی کورگاندن بشاشتلی یوز ایله قارش آلوب گوزل خلقلی اولومزغه توقیتدر. هربرمز دین اسلامنک قوتلی اولماقنی وانتشارنه خادم اولماقنی طلب و آرزو ایتساک لازم اوله در سبب افتراقمز اوله تورغان حسد، عداوت و غضبنی قویوب و سیله اتفاقمز اوله جق گوزل خلقلی اولمق. ای دین قرداشلر! یوفانی و مادی عمرمز اوتر کیچر! باقی قالاجق یا یغشی اسممز یا که یمان آتمز. هیچ عاقل راضی اولورمی اوزنن صوگ کیلاچک خلقلردن رحمت اورننه لعنته مستحق اولماغه؟! یتر بوغفلت! یتر دشمانلقدن اوتری ظلم جبر اذا وجفا قیلورغه کیجه و کوندز یورمک! یرتقچ حیوان کبی آچو کوز برلان قارامق. (اللهم اصلح احوالنا بفضلک العظیم)

(۱۳)

﴿ خطبه جمعه ﴾

الحمد لله الذي يقضى ولا يقضى عليه، يكسر الصحيح
ويجبر المجهور * احمده حمد من يرجو رحمة لعلمه انه
الرحيم الغفور * اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له
شهادة اعداها ليوم النشور * واشهد ان محمدا عبده
ورسوله شفيح الامم يوم يبعث من في القبور * صلى الله
عليه وعلى آله واصحابه الذين علموا بما علموا فور ثهم الله
علم ما لم يعلموا من الامور *

اما بعد جناب رب العالمين حضرتلرينه حمد و ثنا و رسول اكرم
افتمزه صلوات شريفه دن صوكره محترم جماعت! بلمگان قبر علمم
ايله ايزگي اشله كريشالم تا كه بلمگان شيلرنى پلورگه جناب الله
توفيق و يرور. او قومقه و ايشتمكه اولدمز موعظه و نصيحت لرى
سمع اعتبارمزه آلوب علم و مال نعمتلرينه شكرانه ايدلم تا كه بو
نعملم بزده بره اون مثلى زياده اولور. رسول اكرم (صلعم)
افتمزنى حديث شريفنى معناسينه باقنزه نه ديمش : يمينا « آنت »
ايدلمن كه اوچ تورلى نرسه محقق شكسز اولور : كشينى مالى صدقه
بيروايله ملت فائده سينه علم و معارف يولنه احسان قيلو ايله كيموماز.
بركمسه ظلم و اذا گه قارشى صبراق كورستسه شول وقت حق تعالى
اول كشينى درجه حرمتنى آرتق ايتير. هر كم خلقدن صور او يولن

توتسه فقيرلك و محتاجلك ايشكى اول كمسه گه آچلوب هيچ بروقت
 محتاجلقدن قوتولماز» حديث شريفده ذكر ايديلن بواوج حال
 غايت مجرب حاللردر. اعانه و تصدق قيلودن مال اصلا كيوموماز
 بلكه مبارك و بركتلى اولور. ظلم و اذا گه صبراق كوسترلسه ظالم
 بدنام و مظلوم اولان كمسه نك قدر عزتى آرتوب كسب اشتهار ايدر .
 تلانو صورانونى عادتلىنگان كمسه همان شونك ايله عمر سورب دنپادن
 كيچر . (جعلنا الله تعالى من عباده الشاكرين الذين يرثون
 الارض وهم مفلحون)

(۱۴)

﴿ خطبه جمعه ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَفَّرَ الثَّوَابَ لِلصَّالِحِينَ وَكَوَّلَ الْأَجْرَ *
 وَجَعَلَ ظِلَامَ اللَّيْلِ بِنَسْخِهِ نُورَ الْفَجْرِ * وَأَحَاطَ عِلْمًا بِمَا
 أَخْفَى بِهِ الصِّدْرَ * وَفَضَّلَ الْإِنْسَانَ بِتَعْلِيمِ مَا لَمْ يَعْلَمْهُ وَ لَمْ
 يَدْرِ * وَتَعَالَى عَنِ ادْرَاكِ خَوَاطِرِ النَّفْسِ وَهُوَ أَحْسَنُ
 الْفِكْرِ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ شَهَادَةٌ أَرْجُوا
 بِهَا زِيَادَةً فِي جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ * وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
 عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الَّذِي لَهُ الشَّرْفُ وَالْقَدْرُ * صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ ذَوِي الْخَيْرِ *

اما بعد جناب الله حضرتلرينه حمد و ثنا و توغرى بولغه دعوت
 ايله بيرلش ، صاف شريعت صائسز حكمتارنى شامل اولغان قرآن

كرىم ايله ملت باقيه اوزره پيغمبر اوامش و الله بولنده كمال قصد
 ايله اجتهاد ايدوب خورلاوچى و شلته لاوچى جاهللىرنىڭ سوزلرینه
 باقمیه رق عادات حسنه و اداپ مستحسنه لرینی اصحابینه تعليم ایتىش
 سیدمز رسول اکرم افندزه صلوات شریفه دن صوگره ای اخوان
 دینم اولان محترم جماعت! قایو زمانغه قدر بزلرده ملی عمللرنىڭ
 فائىسى عموم ملتکه قایتاجق نورلری سونوب، منفعت شخصیه نی
 اوللاو دیککنزی تاشوب توراچق؟! قلبلر صوقور اولدیمو؟ یا که
 کورمامشکه سالنه می؟ تحقیق عوام جماعتنىڭ قلبلری صوقرلانمش،
 خواصمز دیه یورگان ذاتلرده کورمامشکه سالنه لر. غیور فدائى ذاتلر
 اورننه منفعت شخصیه قربانى اولانلر کچدکن بیرو و آثار اسلامیه
 و خدمات انسانیه بزلردن غائب اولدی. شرف اسلامیتى صاقلایه جق
 و عالمه کوستره جک علم و معرفت یوقلغى و بونلرنىڭ لزومنى حقیله
 بیلما دیکمز بشقه لر طرفندن دین پا کمزه طعن و افترالر یاغدیریلوینه
 باعث اولدی. کناهلرندن توبه ایدوب حق تعالی دن قورقوچیلر یوق
 درجه سنده در. گویا افراد ملت حق تعالی نىڭ دیواننده عاصی اولوب
 یولقماق ایچون اتقاق قیلشغان کیى بر حالده مز. قایده بیوک همترلر؟
 قایده بو حسرتلى حاللره اغلار کوزلر؟ قایده ملت غمندن تولا که جک
 یاشلر؟ قایده شرف اسلامیتى صاقلایه جق حمیت؟ پاسلانغان (توتلانغان)
 قلبلرنی جلب ایده جک و عظلم؟ جناب حق خواص لزمزه انصاف
 ویرسون. بونلر عوام جماعته فائىلى اشلرنی بلدروب اوگراتوب
 یول کوسترمگه موفق اولسونلر.

(۱۵)

الحمد لله المصرف الأمور بالتدبير * العادل في تركيب
 الخلق المحسن في التصوير * الذي زين صورة آدم
 وبنيه بحسن التقويم والتقدير * وفوض تحسين
 الاخلاق الى اجتهاد العبد والتشهير * ورغب في
 تهذيبها بالتبشير * اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك
 له ولا نظير * واشهد ان سيدنا محمدا عبده ورسوله
 البشير النذير * صلى الله عليه وعلى آله واصحابه الذين
 خدموا الاعلاء بالتشهير * وورثوا الارض في عصرهم
 بغير نكير *

اما بعد جناب حق حضرت لرينه حمد وثنا ورسول اكرم افندمزه
 صلوات شريفه دن صوگره اى عزتلو ملت ! بزلره الك لازم اولان
 خصلت گوزل خلقلى اولمقدره شو گوزل خلق سايه سنك كندمز، اهل
 بيتمز (اوى ايچمز) وبتون دين قرداشلرهمز فائلك مند اولمق شبهه سزدر.
 رسول اكرم افندمز لكارم اخلاقى (كوركام خلقلرنى) اتمام وا كمال
 ايچون وبو يولده بتون اهل ايمانه دليل ومرشد اولمق ايچون
 مبعوث اولمش (بهارامش) ايدى. بس اهل ايمان ! كوركام خلقلى
 اولمق جهندنه اولسكز. دنيا و آخرت سعادتلرينه ايرشمك ايچون
 برنجى وسيله كوركام خلقدر. كوركام خلق حقنك رسول اكرم (صلعم)
 افندمز: « قيامت كونده ميزان عدالتنه الك وّل اولچانه جك ش
 حسن خلق ايله سخاوت (جوماردلق) در » ديمش. وشو حسن خلق

ایله سخاوت ایماننڭ کامل وقوتلی اولدیغنه علامت ویاوز خلق
ایله بخل لک ایماننڭ ضعیف لکنه علامت ایدلمشدر. دخی بر حدیث
نبویه: جناب الله اسلام دیننی بتون بنده لرینه دین اولمق اوزره
اختیار ایندی و بو دین ایچون صلاحیتلی اولا (یاراشقان) شی ده
کورکام خلق ایله سخاوت در، بونلر ایله دینگزنڭ فضیلتنی، مزیتنی
وقدرنی اظهار ایدگن» دینلمشدر. و بر حدیث شریفه: «ای امتم!
سز لر بالغز جمع ایتدیگن مال برلان اوزگن گه باشقه لرنڭ حسن
توجهلرنی قزانماز سکن بلکه کولر یوزگن و کورکام خلقگن ایله گنه
یارانرسکن و بوسایه ده بربرگن ایله ایله الفت و محبت اوزره یاشارسکن»
دینلمشدر. جناب حق حضرتلری بش کونلک عمر منی آچق
یوز و تاتلی سوز ایله کچرمکنی نصیب ایتسون آ.

(۱۶)

﴿ خطبهٔ جمعه ﴾

الحمد لله الذي تفرّد في الجلال والجمال والبهاء *
ورضى عن عباده الصالحاء * وكتب بأقلام القضاء على
صحف السماء * والهواء في الفضاء * ولما الماء واقطار
الغبراء * حير العقول بحكمته العلياء * ودعا الناس الى
شريعته الغراء * فمن اتبع ما امر به نال خير الجزاء *
اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له له العز والبقاء *
واشهد ان سيدنا محمدا عبده ورسوله المبعوث من

الْعَرَبُ الْعَرَبَاءُ * الَّذِي حَتَّ كُلَّ بَنِي آدَمَ وَبَنَاتِ حَوَاءَ *
 عَلَى الْعُلُومِ وَالْمَعَارِفِ وَالْإِسْتِفَادَةِ بِمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْغُبْرَاءِ *
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَآصْحَابِهِ الَّذِينَ كَانُوا
 نَجُومَ أَهْلِ الْإِهْتِدَاءِ *

اما بعد جناب رب العزته حمد و ثنا و رسول اکرم افندمزه صلوات
 شریفه دن صوگره عزتلو جناب! حق سبحانه و تعالی حضرتلری بارچه
 عالمنی یاراتدیغی صوکنده بتون مخلوقاتنک صیلی سی و قدرلیسی
 اولمق اوزره آتامز آدم علیه السلامنی و آنک ذریتی اولان بز
 انسانلرنی یاراتدی. ویر یوزینه خلیفه ایتدی. بو جهانده یاراتلغان
 شیلردن فائده لنور ایچون انسانلره، قوه و استعداد ویردی. شیمدی
 انسانلرنک جناب خدانک رضاسینه موفق اولمقلری ایچون لازم
 اولان وظیفه؛ جناب رب العالمین حضرتلرنی بر بیلوب و بارچه
 رسوللرنی و ایندریلمش مبارک کتابلرنی تصدیق قیلوب و قیامت
 کونته ایمان کلنروب اشبو جهاندن فائده لنو یولنده سعی و اجتهاده
 اولمقدر. اما آدم بالالری بو دنیا نعمتلرندن فائده لنوده بربرلرینه
 ضرر و یرمسونلر، ظلم ایتماسونلر و جناب حقنی یادلرنن چیقارماسونلر
 ایچون و توغری یولغه آنلرنی دعوت ایچون علوم و معارفکه تشویق
 ایچون جناب الله حضرتلری رسول اکرم واسطه سیله احکام الهیه سنی
 بلسروب کتابلر ایندری. و بو کتابلرنده انسانلرنک دنیاوی و اخراوی
 سعادتلری ویر یوزنده خلیفه لک لرنینک حصولی علم و معرفت
 سایه سنده اولدقنی و دین اسلامک نیگزنی ایکی نوع علوم یعنی
 علوم نقلیه و علوم عقلیه ایدیکنی آیرم آچق بیلدردی. علوم نقلیه:

حق تعالی حضرتلرینک فرض ایتمک، ورسولاللهدن سنت اولوب ثابت اولغان انسانلره فائدهلی عبادتلرنی ومعاملاتلرنی بیلمک وقرآن، حدیث برلان بیان ایلمگن مکارم اخلاقی اوکرانمکدر .

علوم عقلیه: آدم بالالرینک فکر، نظر، دقت وتجربه لری ایله ظهوره کلمگان وکلاچک علملردر. بنی آدم دنیاده گوزل معیشت سورمکلری ایچون بو علملره بیک احتیاجی واردر. اشبو علوم عقلیه سایه سنده بو عالمن تیوشلی روشده فائده لنه جقمز. بو علوم عقیه دن باشلیجه: علم طب، علم تشریح، علم الانسان علم الحیوانات، علم النباتات وحساب، جغرافیا، هندسه وکیمیا اسملریله مشهور. مترقی ملتلرنک مکتبلری بونلر ایله مالی (دولی) بزنک مکتبلر ومدرسه لر ایسه بونلردن خالی (بوش) اولان فائدهلی علم لردر. بس بز جناب حقلک رضاسنی تابماق قصدنه اولساق لازم بزلرگه بو ایکی نوع علوم برله قاناتلانمق. بو ایکی تورلی علملرنک ایکی سننده مهروم یا که برسی ایله گنه کفایت ایمن قوم دنیا و آخرت سعادتلرینه نائل اولمیه جقلر. نظر مزدن کیچره لم اوزمزی. بز کندیمزنی اسلام ملتی دیوب آتیمز. اسلامیت نک اساسی اولغان بو ایکی نوع علوم ایله بز قاناتلانغان مز می؟ هیچ!

علوم عقلیه دن بالکلیه مهروم قبلر قارالغان «حکمت یعنی فائدهلی اش یا که سوز مؤمن بنده نک یوغالتقان نرسه سیدر نی یردن تابسه ده آلورغه آشقسون» معناسنده اولان «الحکمة ضالة المؤمن اینما وجدها اخنها» حدیث شریفنه بزده برده دقت واعتبار یوق. علوم عقلیه نک نتیجه سی یمشی اولان صناعتلرگه، ویاگا یاگا اختراع ایلمکده اولان شیلرگه بز بیچاره لر بونلر شیطان فعلی، جن اش! دیوب قاراب تورماینچه، بوش بوغازلق ایتمز. نه عجب انقلاب (تورلان) نه قدر اوکنچلی اوزگارو! زیرا بر زمانلرده قرون وسطی ده اسلام ملتی طرفندن

ياصالغان شينلرگه بوجون اشى يا كه مونڭ ايچننه شونداي برحيوان اولور ديوب حيران اولان فكرسز دقتسز و تجربه سز يا وروپاليلرنڭ بوزماندهغى خنلر ينيڭ (اولادلر ينيڭ) تجربه و اجتهادلر نى سايه سنده اشلمكده اولدقلىرى صنعت لر ينيه بزلر آغز آچوب و بونلرنڭ جاهل بابالرينڭ سوزلر يني سويله بورز. و بعضاده «بودنيا كافره جنت او بويدر. مؤمنه زندان!» ديوب كوڭلمزنى آولاغان بولامز. «دنياڭ ايچون دنياده مسعود و توزك عمر كچرمكڭ ايچون سعى و اجتهاد ايله عمل قيل گويا ابدى تور اچق» معنا سنده اولان: «اعمل لدنياك كانك تعيش ابد» حديث شريفنه برده التفات يوق. عجب! علوم نقليه بزده وارمى؟ يوق ديمگه جسارت اينديلماز. لکن اولگى عصر سعادتنگى صافلىغى و رونقى و يسرتلىگى (يكلگى) اوزه مى؟ يوق بالعكس نيچه تورلى بدعتلر و خرافات جاهليه و عادات مجوسيه لر علوم نقليه نڭ صافلغنه و يسرتنه ضرر و يروب آينڭ اوزرنده گى لكه لر ككى لكه اولمشلر. رسول اكرمن صوڭ نيچه تورلى موضوع حديث لر سوزلار نوپ ديندن اولماغان شيلر زين ايدوب كوسترلوب اسلام ملتنيڭ يالقاولغنه، قورقاقلغنه، غيرتسولكده و استقبالىنى (كيلاجكنى) فكر ايتماز سولكده سبب اولمشلر.

(ايها الاخوان! ايقظنا لله تعالى و ارانا الحق حقا فرزقنا اتباعه و ارانا باطل باطلا فرزقنا اجتنابه)

(١٧)

﴿ رمضان المبارک ابتدا سندہ خطبہ جمعہ ﴾

الحمد لله الذي رفع قدر شهر رمضان و انزل فيه القرآن * و اجزل فيه الاحسان بفتح الجنان * و اكمل

فيه الامتنان بتعاليق ابواب النيران * وتفضل فيه بالغفران
 وصدق فيه كل مارد شيطان * فطوبى لمن وفقه الله للطاعة
 والاحسان * وويل لمن خذله الشيطان * اشهد ان لا اله
 الا الله شهادة لاتزال منورة للجنان * واشهد ان
 سيدنا محمدا عبده ورسوله سيد اولاد عدنان * الذى
 خصه الله تعالى بشريف التكاليف واعان * وخنق عن
 امته كل اصر كان * صلى الله تعالى عليه وعلى اله واصحابه
 السادات الاعيان *

اما بعد جناب رب العزة حمد وثنا ورسول اكرم افتممه صلوات
 شريفه صوگنده اى دين قرداشلر! جناب حق بزلردن وسزلردن
 راضى اولغاى. طلوعيله تبركلند ككز اشبو آى رجب المرجب وشعبان
 المعظم دن صوگك اگ مبارك آيدر. شو آينك فضيلتى حقنده! «اؤلى
 رحمت اورتاسى مغفرت آخرى عناب جهنم دن خلاص اولمغه سبب»
 دييلمشدر. بتون سنه بوينده حصوله كله جك بركات بوشهر شريفنگى
 بركتنه نظراً بر قطره مثلنده قالاجق درجه ده جامع الحيرات والبركات
 اولان بر شهر عظيم القدر وبونك ايچنده درملك آيدن افضل وخيرلى
 اولان ليلة القدر. دقت ايديكز دين قرداشلر! بو آيدهغى الفت
 وبر برمزله جيبواوب جمعيت قيلماق بتون سنه بوي جمعيتمزنك دوام
 وثباتى ايچون سبب وبو آيدهغى افتراقمز (آيرلوب عداوت صاقلاب
 يورمكمن) بتون سنه بوي افتراقمزه سبب اوله جق. بيوك مزده (سونچ)
 شول كمسه يه كه بو شهر عظيم اوتراو كمسه دن بو آينك خالقى راضى

اولدیغی حالده . وبالعکس نه بیوک حسرت در که شوکمه سیه که بویله شرافتلی آینک قدرنی بیلامای غفلتله کچروب بونک خالقنه عاصی اولوب غضبته دوچار اولور . (السلام علیک یا شهر رمضان ! السلام علیک یا شهر التراویح و ختم القرآن ! مرحبا یا شهر الرحمة والغفران ! مرحبا یا مهبط القرآن !) بیوک سونچ در سزه ای اخوان ! نصیب اولدی سزه شهر رمضان ، قووانکز شاد اولنکز قابکزله ای یاران ! میسر اولور سزه جنت ، تورلی نعمت ، حور و غلمان !

عزتلو جماعت ! شریعت غرامزده عاقل بالغ اولان کمه لرگه رمضان شریف روزه سی فرض ایلمشدر . وشونک فرض اولمقنده شول قدر فائده واردرکه جمله دن برسی نفس حیوانیه نی حددنن آشوب کیتووندن منع ایتو ، نفسنک عقلنی بالکلیه جیکوب کیتووندن منع ایتو ، دخی روزه سببلی اوزنده چیکگان آچلقدن فکرگه کینوب فقیراره و آچلره رحمت واحسان ایتارگه قزغو و آچلرنک طاماقلرینی طویدر و غه میل ایتودر . حضرت یوسف (علی نبینا و علیه السلام) گه : نه سببمن بوقدر آچلق چیگه سن (روزه توتاسنک) دیلدک : «اگرده بن دائم طوق طورسام آچلرنک حاللرنن و آنلرنک چیکمکن اولدقلری الم دن غفلت ایترمن دیوب قای برزمانلرده بویله آچلقنی اختیار ایتوب آچلقدهغی قیینلقتی المنی چیکامن» دیمش . بس جماعت ! بویله بزم فائده مزه فرض ایلامش شور رمضان روزه سنی اعتبارمه آلوب توتوق جهندنه اولالم . و رمضان شریفنک کوندز و کیچه لرینی بیک حرمتلب طاعت و عبادت و ملت فائده سیننه المزدن کلگان قدر یغشیلق ار اشله مکله کیچره لم . روزه حقنده رسول اکرم : «لکل شیء باب و باب العباداة الصوم» دیمش لر . معنای شریفی : «هر نرسه نک مرادقه موافق او اوب وجودکه چغوبنه بر باب وار ، سبب وار ، عبادتنک

بابی باش سببی روزہ در « دیمکدر .
(باریک اللہ تعالیٰ لنا و لکم فی شہر رمضان ! و وفقنا للتعاطب الموعظ الحسنان !)

﴿ رمضان المبارک انتہا سندہ خطبہ جمعہ ﴾

الحمد لله * تنزہ عن الزمان و المكان * و تعالیٰ عن
سماة العجز و النقصان * و ہدی للناس الی سبیل السلام
بانزال القرآن * علی رسولہ سید ولد عدنان * انزلہ
فی لیلة القدر من شہر رمضان * ہدی للناس و بینات من
الہدی و الفرقان * من عمل بہ نال جزاء الاحسان * اشہد
ان لا الہ الا اللہ الرحمن * و اشہد ان سیدنا محمد ا عبده
و رسولہ المہمود فی التوراة و الانجیل و الفرقان * صلی
للہ تعالیٰ علیہ و علی آلہ و اصحابہ المکرمین بتلاوة
القرآن * المنعوتین بحفظ حدود القرآن * و ارشاد الامة
بتبلیغ الایمان *

اما بعد جناب حق تعالیٰ یہ حمد و ثنا و رسول اکرم حضرت لربینہ
صلوات شریفہ صوکنندہ ای اہل اسلام ! جملہ مز جناب اللہ نذی رضاسنی
تابقان بندہ لرندن اولغای ایدک . معلوم کزکہ اشہو جمعہ شہر رمضان
المبارک نذی آخر جمعہ سیدر . تحقیق یقنلاشدی شومبارک آینذی بزلردن
افولی (غائب اولوب کینوی) لازم اولسی بزلرہ خلوص قلبمزلہ بونذی
ایزہ صاوبولاشماق : « الوداع ! الوداع ! یا شہر الرحمة والغفران !

و عنق من النيران ! الفراق الفراق ! يا شهر التراب و ختم القرآن !
 نيچك شادلندوغان ايدك طلوعك ايله اي مهبط القرآن ! ربنا قبول
 ايتكاي سنه گي عبادتلمزني اي شهر الغفران ! شفيع اولغايسن يوم
 القيامة در حضور سبحان ! اميد ايتهمز جناب فياض مطلقن اجلمزه
 فرصت و يوروب سني كوسترمك لىكن بر نيچه سنه لر بر نيچه زمان !
 محترم جماعت ! استعداد، قابليت و فرصت وار وقتنه اينگو
 اشلرني قيلول ثمره سي اولان اينگو جزاء كوررگه ترشكزن. طول امل
 برلان آلمدانغان بيچاره لر دنيا و آخرت حسرت چيگه چىكلر. نه بيوك
 تأسى (اوكنچ) شهوات نفسانيه لرينه اسير (قىل) اولغان و تورلى
 گناهلره چومغان بدبخت لره ! نه در عجب ! نيچه تورلى عبرت لر كوردكلرى
 حاله هيچ وعظانما يورلر ! يوقسه ظن قىليورلرمي آنلر حيات
 (تركلك) يالغز شو دنياوى حيات اولدكن صوگره بشقه بر حيات
 ابديه يوق ديوب ؟ يا كه اويلا يورلرمي آنلر اوزلرينه اهل بيتلرينه
 و بتون ملتنه ضرلى گناه لر ايله مبتلا اولدكلرى حاله فقط اسمآگنه
 مسلمان اولو برلان حضور الهيد اهل كرامت اولورمزديه ؟ ! هيهات !
 خام خيالدر و باطل ظندر . هر حاله يادمزده توتالم كه عملمز نه
 ايسه جزاسى هم شونك كى اوله جف . جناب الله جمله مزى خيره
 موفق ايله سون . آ .

اخطار :

رمضان المبارك صوگ جمععه سي مناسبتيه اشبو خطبه او قلك قىل صوگره
 صدقه فطره احكامنى او گرتمك مصلحت كوريله . زيرا رسول اكرم
 (صلعم) افتدمز عيد فطر دن اول رمضان المبارك آخرلر نده صدقه فطره نك
 احكامنى او گراتوب خطبه شريفه سنى او قور اولمشلر . واصحاب كرام
 افتد يلمز نك خطيب لرى رسول اكرم تبعا قبل الخطر بويله خطبه لر

اوقرب احكام صدقة فطرنى بيان ايتمشدر . (على انقارى لمختصر الوقاية

﴿ بيان صدقة الفطر ﴾

صدقة فطر؛ رسول اكرم افندمرنگ: (آزاد كشيدين، قلنن، كچوك وبيوكدن هربرى ايچون بغدايدن يارتى صاغ دورت قداق چاماسى-آرپادن برصاع-سكز قداق چاماسى-ويركز) معناسنك اولان «ادوا عن كل حر وعبد صغير او كبير نصف صاع من بر او صاع من شعير» حديث شريفى ايله واجبات اسلامدن بر اولمق اوزره واجب اولمشدر. ودعى صدقة فطره حقننه جامع صغيرده ابن عباس (رضاه) روايتيله مذكور اولان بر حديث شريفده: «زكاة الفطر طهرة للمصائم من اللغو والرفث وطعمة للمساكين من اداها قبل الصلوة فهى زكاة مقبولة ومن اداها بعد الصلوة فهى صدقة من الصدقات» بيورامشدر. معناسى: «صدقة فطر روزه توتقوجى كمسهنگ روزه كونلرندهگى عيب، قصور وكيمچيلك لرى ايچون كفارت پيالكلدر. وفقير مسكين لىر ايچون برشادلنوب آشارق نعمتدر. بر من صدقة فطره سنى عيد نمازنن مقدم ويرسه مستحب وقتنه ويردىكى ايچون حضور رب العالمين ده قبوله كچر. بر من عيد نمازنن صوك ويرسه غيرى صدقه لىر جمله سندن بر صدقه در» ديمكدر. وبر حديث ده: «اغنوهم فى هذا اليوم عن المسئلة» بيورامشدر. معناسى: (بوننگ كى عيد كوننده فقير ومسكين لىرى صورانورغه قالدراگز-عيد نمازنه چغودن مقدم صدقة فطرگزنى ويركز» ديمكدر.

دقت ايدىگز جماعت! بو صدقة فطرنگ حكملرى بشدر:
برنجى حكيم: صدقة فطره آزاد اولان كمسه كندى نفسىچون ومالى اولماغان صبى اولادلىرى ايچون، عقل سز مجنون اولان بيوك بالاسى

ايچون وخدمتنده بولنان قللىرى وكنيزكلىرى ايچون صدقه فطرنى ادا ايدر. خاتونينىڭ وعامل بالىغ اولان اولادلىرىنىڭ فطرهلىرى؛ نصابه يتارلك ماللىرى اولسه اوزلىرىنه واجب. بونلرنىڭ فطرهلىرى زوجگه (ايرگه) واجب دىگلىدۇر. اگرده ويرر ايسه درست. صبى بالانىڭ نصابه يتارلك مالى اولسه فطره سنى اوزمالندن ويريلور. ايكنچى حكم: صدقه فطر نصابه مالك اولمىان فقيرلره مسكينلره ويريلور. اوجنچى حكم: صدقه فطرنىڭ وجوبى بىرام كوننىڭ طاڭ وقتىندەدر. بىرام دن اول ويرمك دىخى جائزدر. بىرام كوننىدىن قالورسه قضا حساب ايدلور. بىرام كوننىڭ طاڭى بلىنوردن مقيم وفات ايتكان كىشى ابله طاڭ آتقان صوڭ دنياغه كىلگىان بالا يايىسه اسلام ديننه كىرگان كىسه لىر ايچون صدقه فطره واجب اولماز.

دورتىنچى حكم: بغدادىدىن يا كه بغدادى اونىدىن ويرمك كىڭ يارقى صاع (٨ قداق) آرپادن، قورى خرما دن ويا كه قورى يمشىدىن بر صاع (٨ قداق) ويرمكدر. بىشچى حكم: صدقه فطر دورت جنس شىدىن واجب اولور: بغدادى آرپا، قورى خرما و قورى يمشىدىن. قحط زمانىندە بونلرى عىنا (اوزلىرىنى) ويرمك اوچوزلق وقتىندە قىمتلىرىنى ويرمك افضلدر.

(١٩)

﴿ خطبه عید فطر ﴾

الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله و الله اكبر الله اكبر
 والله الحمد (٣) سبحان من هو الهادي الى سبيل السلام *
 الذى شرح صدورنا للاسلام * وجعل لنا نورا نمشي
 به في دياجير الظلام * الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله

وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ (٣) سُبْحَانَ مَنْ
 أَكَمَلَ دِينَنَا وَأَتَمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْنَا غَايَةَ الْإِتْمَامِ * وَأَنْقَذَنَا
 مِنَ الْغَرَقِ فِي بَحْرِ الْمَعَاصِي وَالْإِنَامِ * فَهَنْ أَطَاعَهُ فِيهَا مَرَّ
 وَأَنْتَهَى عَمَّا نَهَى عَنْهُ فَتَدْرِيحُ الْقَبُولِ وَظَفَرَ بِالْفَوْزِ
 وَالْإِعْتِصَامِ * اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
 اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ (٣) سُبْحَانَ مَنْ فَضَّلَ عِبَادَهُ
 الْمُؤْمِنِينَ بِشَهْرِ رَمَضَانَ شَهْرِ الصِّيَامِ وَالْقِيَامِ * وَفَتَحَ
 لِلصَّائِمِينَ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ وَالْإِنْعَامِ * وَوَعَدَ لَهُمُ بِالْجَنَانِ
 وَالْحُورِ الْمُقْصُورَاتِ فِي الْخِيَامِ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ
 الْعَلَامُ * وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ الَّذِي
 هُوَ لِلرُّسُلِ إِمَامٌ * وَلِجَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ بَدَأٌ وَخَتَامٌ * عَلَيْهِ
 أَفْضَلُ صَلَاةٍ وَأَتَمُّ سَلَامٍ * وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ الْكَرَامِ *
 وَأَصْحَابِهِ الرُّكْعِ السُّجُودِ ابْتِغَاءً لَوَجْهِ اللَّهِ ذِي الْجَلَالِ
 وَالْإِكْرَامِ * وَالتَّوَابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ *

اما بعد جناب الله حضرتلرينه حمد وثنا ورسول اكرم افتمنم
 حضرتلرينه صلوات وتسليمات صؤننده اى محترم اهل ايمان ! اى
 دين اسلام ايله مشرف اولان اخوان فضل الهى سايه سنده صحت
 وسلامتلك ايله عيد سعيد فطره ايرشك، بوكون جمله كزه وجمله
 مؤمنين ومؤمناته خيرلى مبارك اولغاي . بوكون اويله بركوندركه بز
 امت محمدنى جناب الله بوكون ايله اكرام ايلدى . بوعيد فطر وكيلاجك

عيد اضحى نىڭ بىز لىرى بىيوك عيد (بىيرام) اولمىنىڭ اصل سىبىن قاراساق
 كورنە، دركە رسول اكرم صلى الله عليه وسلم مكە مكرە، دن مەينە منورە گە
 ھىجرە ايدوب واردقە كورمىش مەينە خلقىنىڭ سەنەدە ايكى كونلىرى
 وار ايمىش. شول كونلردە آنلر ھىچ اشلماگن گناھ و يارلىق قالدىر مپورلىرىمىش
 و بوگادە اوزلىرى عيد (بىيرام) اسمى و يىزەلر ايمىش. ھرانساينىتە
 ياقشماين بدعتلىرى بىتروپ آنلرە بدل بىرر سنت كوسترمك كىيى
 بروظيفە مەقسە ايلە مأمور اولان فخر كائىنات افندىمىز حضرتلىرى
 اصحاب كرامت، انصارە خطابا: «اى جماعت! سىز لىزنىڭ آتا بابالرىڭىز
 قالمىش بويە ضرر و معصيت ايلە كىچرە كلەمكە اولان شو ايكى كونلرە
 بدل ايكى كون تەقدىم ايدەرم عيد فطر ايلە عيد اضحى» دىمىشلىرى.
 بو كونلر امت محمد (صلعم) ايچون طاعت، احسان وانعام كونىدىر.
 بس جماعت! بىز لىردە دقت ايدەلم بو كونلرە كون شول ايكى كونلرە
 بىرى و بىرىنچى سى در. اھل ايمان قىرداشلىرى بىر بىرىنە آچق بوز بىرلە
 قاراب تەبرىك و تەننە ايتە تورغان، قىرداش طوغانلىرىنىڭ كوڭل خاظرلىرىنى
 تابا تورغان كوندىر. فرصت بىلەلم بو كونلرە ساعىتلىرىنى، يورمىلىم فكىرسىز
 عقلسىز حيوانلر كىيى. ترك اولغان قىرداشلىرى صلە ايدەلم بارشالم.
 وفات اولانلر بىلە غەپرتلىرىنىڭ و روھلىرىنە بىرفاتحە او قومق ايچون زىيارتە
 وارالم. جناب الله حضرتلىرىنىڭ (وانفقوا مەرزىقىنا كم) امر جىلىلنە
 امتثالاً يتىملىرە و فقيرلرە ياردەم دە اولالم. صاقتالىم جماعت! بويىلە
 عزيز و شريف كونلرە مەزى تعليمات اسلامىيە دن خەبىرسىز جەھالتكە ياشايان
 قوملر كىيى فسق و فجور ايلە كىچىرەمكىن. سوڭىدىن او كىمك و پىشىمان اولق
 بىرفائىدە و يىرەز. ھەر نىچك غەفلت ايتىمىلەم. دىن پا كەزدە گناھ كىبىردىن
 صانالوب قطع احرام ايدىلن غەيبت سويىلەمك، كىشىنىڭ غەرضنە طوقنىق
 سوكمك، اوغراق قىلمق، حرامدىن مال جمع ايتىمك، نەنرسە دن يىصالامىش

اولسه ده ایسرتکچ ایچمک ، زنا قیلیمق ، ربا اوتوش اوینلری کیی معصیت لردن پاکلانوب افعالمزده و اطوارمزده دین مبین اسلامه موافق حرکنده اولالم . (وقفنا الله لما یحبه ویرضاه)

﴿ بیان احکام التضحیة ﴾

عید اضعی کونلرنده کییلان حیوان (اضحیة) ، (ضحیة) یاخود (قربان) دیه تعبیر ایدلور . قربان کسمگه (ضحیة) دیبولور . شیمدی تضحیه ننگ (قربان کسمکننگ) صفتی ، شرطی ، سببی ، وقتی ، رکنی و حکمی بیلمک لازم اولدقندن و عید اضحاده ؛ یاقلاشدقندن بو جمعه ده (*) بیان ایتمک مناسب کورلدی .

تضحیه ننگ صفتی : رسول اکرم صلی الله (عه م) ائندمز ننگ : «من وجد سعة ولم یضع فلا یقرین مصلانا» حدیث شریفنه بنساء واجب اولمقدر . حدیث شریفننگ معناسی : «هانندن و قدر تنندن کیله توروب قربان کسمیان کسه نماز قیلاتورغان جایمرغه یاقینلاشماسون دیملکر . دقت ایدیلسه بوکی و عید آنجق ترک واجبه مترتب اولدق تظاهر ایدر . واجب اولانده قان آغزودر . بس حیوانی دری حالنده تصدق ایتمکله وجوب ادا ایدلمش اولماز . بوغازلدقندن صکره ایتننگ اوچدن برنی تصدق ایتمک مستحبدر .

تضحیه ننگ وجوبننگ شرطی : اسلام ، حریت ، اقامت و نصابه ایرشراک مالیه صاحب اولمقدر . بنساء علیه مسلمان اولمیانه ، آزاد اولمیانه ، مسافره و نصابه مالک اولمیانه قربان کسمک واجب دگلدر . نصابه مالک اولمیاننگ کسدبکی قربان تطوع دز نفلدر . قربان کسمکننگ وجوبنده ذکوروت (ایرلک) شرط اولمادغندن نصابه مالسه اولان خاتونه

(*) شهر ذی الحجة مبارک ننگ برنجی جمعه سنده

دخی كندی آنچه سیله قربان كسمك واجبدر .
تضحیه نك سببی : وقت در .

تضحیه نك وقتی : ایام نحر دیبولگان ذی الحجّه نك ۱۰ نچی ۱۱ نچی
۱۲ نچی كونلریدر . شهرلرده بیرام نمازندن سوڭره ، عید نمازنی
اوقلمی تورغان كچوك قریه لرده و كوچه لكدّه طاك آطقانندن سوڭ
قربان كسیلور .

تضحیه نك ركنی : قربان اولمق اوزره چالنووی درست اولغان
حیوانلرنی ذبحدر . آنلرده دوه ، صغر و قوی هم كچه در . دوه نك
بش سنه لکی ، صغرنك ایکی سنه لکی ، قوی و كچه نك برسنه لکی
قربانه یاریدر . بالخاصه قوی نك اگرده گوداسی زور اولسه آلتی
آیلغی ده یاریدر . قوی و كچه برر كمسه دن گنه درست . دوه و صغرنی
بردن یدبگه قدر كشیلرنك قوشلوب قربان ایدولریده درست .
بر كمسه قربان ایتمك ایچون آلدیغی بردوه یا كه صغره سوڭندن
آلتی كمسه دخی قوشولسه درست در .

تضحیه نك حكمی : دنیاده واجب اولغان بر حقنی ادا و آخرتده
بو عمل برابرنه بفضل الله ثوابه نائل اولمقدر .

قربان ایدیله جك حیوان اشبو : ایکی كوزی صوقراق ، یا خود
بو كوزی صوقراق ، تشسزلك ، قولاقسزلق ، یوری آمازلق درجه
اقساق ، بلك سویكترنده مای اولمازلق درجه ده آرقاق ، قولاغینك
یا خود قویرغینك یارتسی یا كه كوبراگی كیسك اولمق و ایمچك
باشلری قوبمش اولمق كبی عیب لردن سلامت اولورغه كرك . شو
عیب لرنك برسيله معیوب اولان حیوانی قربانه كسمك درست دگلدر .
صاتوب آغانده شو عیب لردن سلامت اولوبده صكردن بونلرنك بری
ایله معیوب اولسه مشتری غنی آدم ایسه باشقه سنی قربان ایدر .

فقير ايسه شول قربان يتار. قربان ايده جك حيوان قبل الذبح اولسه صاحب قربان غنى ايسه باشقه سنى آلمق لازم. فقير ايسه غير لازم در. قربانى كسمك الندىن كلورسه كندسى كسمك مستحيدر. كلميورسه ياندىن بولته رق باشقه كمسه دن كسد يرر. بوينوزلى يا كه بوينوزسز يا كه بر آز بوينوزى قيرق يا خود خصيه سى بورق (بشترلغان) اولقند ضرر يوق قربانه درست در.

(۲۰)

﴿ خطبه عيد اضحى ﴾

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
 وَلِلَّهِ الْحَمْدُ (۳) سُبْحَانَ مَنْ يَقْبَلُ مِنْ عِبَادِهِ الْمُخْلِصِينَ
 أَعْمَالًا * الَّذِينَ يَبْذُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نَفْسًا وَآمَالًا *
 فَيُعْطِيهِمُ اللَّهُ عَلَى قَدْرِ تَقْوَاهُمْ نَوَالًا * اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ (۳)
 سُبْحَانَ مَنْ افْتَرَضَ حَجَّ بَيْتِ الْحَرَامِ عَلَى عِبَادِهِ فَشَدُّوا
 إِلَيْهِ رِحَالًا * وَتَرَكَوْا فِي رِضَاةِ الْأَزْوَاجِ وَآمَالًا * وَآتَوْهُ
 شُغْتًا وَغَبْرًا يَرْجُونَ مِنْهُ جَلَّ جَلَالُهُ الْعَطَاءُ وَالْوَصَالَا *
 اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
 وَلِلَّهِ الْحَمْدُ (۳) سُبْحَانَ مَنْ شَرَعَ الْقَرَابِينَ عَلَى الَّذِينَ
 يَمْلِكُونَ أَمْوَالًا * لِيَرْجُونَ بِأَرْقَتِهِمُ الدَّمَاءَ مِنْهُ النَّوَالُ

وَأَفْضَالًا * فَنِعْمَ الَّذِينَ يَتَّقُونَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ بِأَفْضَلِ
 الْعِبَادَاتِ إِلَى اللَّهِ الْمَفْضَالَا * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
 لَا شَرِيكَ لَهُ الَّذِي لَا يَرَى الْعَمُولَ السَّلِيمَةَ لَهُ مِثَالًا * وَمَا زِلْنَا
 الْوَهْمِيَّةَ غَيْرَهُ مَحَالًا * وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ
 الْكَبْعُوثِ إِلَى الثَّقَلَيْنِ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ الَّذِي لَيْسَ
 غَيْرُهُ مِنَ الْأَدْيَانِ الْأَضْلَالَا * صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ
 وَأَصْحَابِهِ الَّذِينَ أَوْجَعْتَهُمْ وَأَفِي نَشْرِ الْإِسْلَامِ أَعَزَّ أَلَهُ وَأَجَلَّ أَلَا *

اما بعد جناب الله حضرت لرینه حمد و ثنا و رسول اکرم افندمزه
 صلوات شریفه دن صکره عزتو جماعت مسالمین ! فضل الهی ایله بو
 کون عید سعید اضحی یه ایرشمکله، مشرف و بختیارمز . شرف ادرا کیله
 مشرف اولدقمز شو عید اضحی یه ایرشکان امت اسلامیه ننگ کوکل لرنده
 پک مقس بر خاطره حاصل اولمق طبیعیدر . عید اضحی دییلدکه
 انساننگ فکری ایسکی زمانلره قایتادر . بو عید سعید میامین بیدک
 زمان تأسیسنی باشلانغان وقتنی آراشدیرادر . بو عید مبارک ایله مبارک
 عید فطر هر ایکسی ؛ اهل مدینه ننگ جاهلیت زمانلرنده سنه ده ایکی
 مرتبه انواع معصیت لر برله کچره تورغان کونلرینه بدلدر . او ییله
 بدعت و ضلالت ایله کچمکه گی کونلری فخر کائنات افندمز طرفندن
 بویله طاعت ، عبادت انعام و احسان ایله کچرمکک لزومنی تعلیم
 ایدیلمن کونلردر . بو عید سعید اضحی ده جناب الله ننگ رضاسی ایچون
 قربان عرض ایتمکک اصلنه و زمان تأسیسنه نظر ایدیلسه کوریلرکه ؛
 بو واقعه اضحی (قربان واقعه سی) قرآن کریمک بیک عالی بر صورتک

بيان ايتىدىكى اوزره الله تعالى طرفىدىن حضرت ابراهيم (على نبينا وعلية السلام) نىڭ عبودىت دەگى واللەئذك امرنه اطاعتدەگى صداقتنى زمانىدەغى كەمسەلرە والى يوم القيامة كىلاچك انسانلرە اظهار اىچون برامتحان الھى صورتىدە واقع اولمشدر. واين نچىبنە فدا و بىدل اولمش برحيوان كېى برقربان كىمك شريعت غىراى محمدىيە ايلە عامل اولان اهل اسلامە بر عبادە دىنيە وقرىبە شريفە اولوب قالمشدر. و بونىڭ وقت اداسى حج بيت المحرام كونلرنىدە اولمق اوزره شرف و قدرى بىرقات دھا آرتمشدر. دقت ايدىڭز جماعت! بو كونىڭ كون بىتون بىريوزنىدەگى اوچ يوز مىليونى متجاوز اهل اسلامك بىلد آواز ايلە تكبىرات شريفە اوقى تورغان كونلرىدر. جوامع و مساجد شريفە لردە كمال اخلاص و انشراح قلبە اداى عبادت ايتە تورغان كونلرىدر. و بر برلرىنى تېرىك و تهنە و ازىاد عمرلرى حقتە خىر دعا قىلا تورغان كونلرىدر. وفات ايدىن قىرداش و توفانلرىنە صلە قىلوب بارشا تورغان كونلرىدر. وفات ايدىن قىرداشلرىنىڭ قىبورلرىنە زىارت و آنلر ايلە عبرتلىمك كونلرىدر. يتىم، فقير، عاجز و مسكىنلرە ياردەمە اولوب صحت و مال نىعمتلىرىنە شكرانەدە اولمق كونلرىدر. جناب فىاض مطلقى حضرتلرى اشبو عىد سىعید اضحى نى بالجملە مؤمنىن و مؤمنات حقتە مبارك و متىمن بىرسون. بو كېى نىچە نىچە ايام مباركە و اعياد مېجەلەيە ايرشمكى نصيب ايتسون آ.

اخطار:

استاذ الكلى محقق المرجانى حضرتلرىنىڭ جمعةدە اوقوغسان خطبە سنى بر اسناد ايلە استاذىدىن اوقوب شونىدە ترجمە سنى هم يازوب برابر نشرىنى ماقول كوردم استاذ رحمە اللە نىڭ خطبە سىلە هم اتعاظمىسر اولغاي ايدى.

الحمد لله تعالى عن شأن يشغله * أو نسيان يذهله *
 وجل عن مثل يطاوله * أو شبهه يقاومه * أو نظير يمانعه *
 استوى على العرش وما العرش حامله * وينزل لا كالمثقل
 يخلو منازلهم * يرجينا بالعمل الصالح ونعم العبد عامله *
 ويومئذ ينادون ويؤمنا برؤيته في الجنة ومتى خاب آمله * يثيب بالقليل
 وبالكثير يقابله * ويحلم عن العاصي فيستر عنه ولا
 يعاجله * ويدعى الكافر له شريكا فيبهله * وإذا بطش
 هلك كسرى وصواهلهم وذهب قيصر ومعاقله * أشهد
 أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له * وأشهد أن محمدا عبده
 ورسوله المبعوث بالاسلام العذب مناهله * صلى الله عليه
 وعلى آله واصحابه وسلم كما يجب ويستأله * أما بعد
 عباد الله فإن العمر انفس تسيير لأبل تطير وإن الاماني
 احلام واضعاث ترى في المنام * هذا سيف الحمام قد دنا
 فإن ضر بنا قدنا وحادي الرحيل قد حادي ولا زاد عندنا
 تبالدنيا قصير امد هامد يد الهما * ولن يؤخر الله نفسا اذا
 جاء اجلها * مر الاحباب على مدرجة وخيول الباقين
 مسرجة * فانتبهوا من رقاد الغفلة وتيقظوا من نوم اليقظة

تَعَسَّالَهَا مِنْ حَسْرَةٍ شَدِيدٍ إِلَيْهَا * وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا
جَاءَ أَجَلُهَا * وَاعْجَبًا لِنَفْسِ الْمَوْتِ مَوْتِهَا وَالْقَبْرِ مَنْزِلِهَا
وَاللَّحْدِ مَدْخَلِهَا ثُمَّ يَسْؤُ عَمَلُهَا * وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا
جَاءَ أَجَلُهَا * كَمْ قَاطِعَ زَمَانِهِ بِالتَّسْوِيفِ بَاعَ دِينَهُ بِالْحَبْثَةِ
وَالرَّغِيفِ وَاشْتَرَى الْوَيْلَ بِتَطْفِيفِ الطَّيْفِ * يَتَمَنَّى الْعُودَ
إِذَا رَأَتْ نَفْسَهُ مَا يَنْدُهَا * وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا *
كَمْ مَشْغُولٍ بِالْقُصُورِ يَعْهَرُهَا * وَلَا يَفْكَرُ فِي الْقُبُورِ وَلَا
يَذْكُرُهَا * قَدْ وَقَعَ فِي أَشْرَاكِ الْمَنِيَا * وَهُوَ لَا يَنْظُرُهَا *
أَفْ لَدُنْيَا هَذَا آخِرُهَا وَآخِرُ هَذَا أَوْلَاهَا * وَلَنْ يُؤَخَّرَ
اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا * كَمْ مَائِلٍ إِلَى جَمْعِ مَالِهِ تَرَكَهُ
تَرَكَهُ وَمَرَّ بِأَثْقَالِهِ * هَلْ رَحِمَ الْمَوْتُ مَرِيضًا لَضَعْفِ حَالِهِ
أَوْ وَهِنِ أَوْصَالِهِ * أَمْ تَرَكَ كَأَسْبَابِ لَأَجْلِ عِيَالِهِ أَوْ حَيْفِ
أَطْفَالِهِ * قَدْ رَمَقَتْ أُمُّ النُّوَائِبِ وَحَسَانَ نَزْوِلِهَا * وَلَنْ
يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا * إِذَا مَلَكَ شَمْسُ الْحَيَاةِ الْمَغِيبِ
وَقَامَ عَنِ الْعَايِلِ الطَّبِيبُ وَأَخَذَ النَّفْسَ مِنْ بَاطِنِهَا التَّوْبِيعُ
وَالتَّائِبُ * فَلَوْ رَأَيْتَهَا تَسْأَلُ عَمَّا بَهَا وَلَا تَجِيبُ مَنْ يَسْأَلُهَا *
وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا * أَمْ لِسَاعَاتٍ شَدِيدَةٍ
السُّكْرَاتِ فِيهَا غَمْرَاتٍ لَيْسَتْ بِنَوْمٍ وَلَا سَبَاتٍ وَالْمَرِيضِ

يَتَقَلَّبُ عَلَى فِرَاشِ الْمُحْرَقَاتِ * فَآهٌ ثُمَّ آهٌ مِنْ جِبَالِ حَسْرَاتٍ
يَعْمَلُهَا * وَلَوْ يُوْخِرُ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجْلُهَا * لَا يُخْبِرُ مِنْ
فِي الْقُبُورِ عَمَّا إِلَيْهِ آلُوهَا * وَلَوْ قَدِرُوا عَلَى الْمَقَالَةِ لَقَالُوا *
أَسْكَتَهُمُ اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَهُمْ * وَأَبَادَهُمْ كَمَا خَلَقَهُمْ * وَيُعِيدُهُمْ
كَمَا خَلَقَهُمْ * وَيَجْمَعُهُمْ كَمَا فَرَقَهُمْ * وَكُلُّ نَفْسٍ وَأَعْمَالُهَا *
وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجْلُهَا * لَقَدْ صَاحَ بِكَ الصَّائِحُ
وَيَكْفَى مَاضِي مِنَ الْقَبَائِحِ فَأَقْبِلِ الْيَوْمَ هَذِهِ النَّصَائِحَ *
فَإِنَّ الْمُسْكِينِ مِنْ لَا يَقْبَلُهَا * وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ
أَجْلُهَا * وَقَدْ قَالَ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى * أَنَا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدْرِ
وَمَا أَمَرْنَا إِلَّا وَاحِدَةً كَلِمَةً بِالْبَصْرِ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا شَيْئًا عِندَكُمْ فَهَلْ مِنْ
مُدْكُرٍ * وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ * وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ *
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ فِي مَقْعَدِ صَدَقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ *
بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ * وَنَنْفَعْنَا وَإِيَّاكُمْ
بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ *

جملة حمد و ثنا جناب الله تعالى به مخصوص صدر. اول حق تعالى كند بسنی
شغلندره تورغان حالدن منزهدر. اونندره تورغان اونوتچا قلقدن پا كدر.
كند سينه غلبه قيلورلق (يگارك) مثلدن، قارشى توررلق اوخاشاشدن،
منع ايدشرك تكداشدن مقدسدر وپا كدر. عرش عظيم اوزره بلند

اولدى . اما عرش آنى حامل (كوتارگوچى) دكلدر . جناب الله اينار
 لىكن اورنى بوش قالوب كوچكوچى كى دكلدر . (چونكه جناب الله
 جسم كاوده دكلدر) الله تعالى يىخسى عملمز برابرينه رحمت لىر (وصفندن
 عاجز اولورلق) ثوابلر بىرله بزنى اميدلندره در . نه قدر يىخسى ونه
 بختلى كمسه در يىخسى اشلرنى قىلغان كمسه . واول الله تبارك وتعالى
 جنتده كندسىنىڭ كورنمكى ايله بزنى اميدلندره در . و اميد ايدوچى
 قايچان محروم اولغانى بار . بىندەنڭ قىلغان خىرلى عملينڭ آزى بىرله
 ثوابلندره در و آڭا كوب بىرله مقابله قىلادر . عاصى و گناهكار بىندەنڭ
 ياوز حاللرىنه قارشى مقتضائى حكمتى اوله رق صبرلق قىلادر . و آنى
 قاپلايدىر . و عذاب قىلورغه آشقمايدىر . جناب الله كندسىنه شريك
 دعوا قىلا تورغان كافرگه ده مهلت وىره در . غضب بىرله توتغانده
 عجم پادشاهى اولان كسرى هم آطلى عسكرىده هلاك اولدى ، و روم
 پادشاهى اولان قىصرلار و آنلرنڭ محكم حصارلىرى هم بوغالدى . يالغىز بىر الله غە
 باشقه الهلرى يوق لغيله شهادە وىره من هم اول اللهنڭ اورتاغى يوقدر .
 دىخىده شهادە وىره من كه اچله تورغان بولاغى تىملى اولان اسلام دىنىيله
 كوندرامش محمد (عم) اول الله تعالىنڭ قلى هم رسولىدر . آڭا
 و آنڭ اهل بىتىلرىنه و صحابه لرىنه الله تعالى صلاە و سلام قىلغاي ايدى
 رسول اكرم اوزى سويگن كىبى هم لازم قىلغان كىبى .

اما بعد . اى الله تعالىنڭ بىندەلىرى ! بو بى و فسا يورتده كچرمكده
 اولدىغىمىز عمرلر نىقس (صولو) لردن عىبارتدر . بونىس لىر يورمكده
 بىلكه قوش كىبى اوچمىقده در . طول امل (خام خياللىر) يوقىدىن كورنە تورغان
 باطل و شىطانى توشلر كىبىدر . مونە بو اولوم قىلچى تحقيق يقين كلىدى
 اكر صوقسه بزنى قاقغه يارادر . سفرنڭ قافلە باشى ندا قىلدى ؟ حالبوكه
 اول سفرگە يارارلق و بىترلك آزق بىزلردە يوقدر . هلاك بولسون بودنيا

وقتى قصه مشقتى اوزون « اجلى ايرشداك الله تعالى هيچ بر نفسى كچكرميدر » دوستلرمز هر برى نوبته اوزدى و اوزمقه درلر. قالوب تورغانلرنكه آطلرى ايبارانمشر. اويغانكز! غفلت يوقوسندن، اويغانكز اويغانمق ممكن اولان يوقين. حسرة و محنتك قينلغندن اوترى هلاكت ايرشسون بودنياغه « اجلى ايرشداك الله تعالى هيچ بر نفسى الله تعالى كچكرميدر. نه عجبدر بونفس صوڭغى حالى اولوم، منزلى قهر كه چك يريده لحد اولوبده بونك اوستينه همان ياوز عمل قيلادر. « اجلى ايرشداك الله تعالى هيچ بر نفسى كچكرميدر » صوڭره اشلرمن ديو قيمتلى وقتلرني اوزدرغوچيلر بيك كويدر كه نان و اورلقه دينن صاتمى و اوكنچنى اولچاوده كيمتمك ايله صاتوب آلمى. اوزى كيرو بواشندن قايتمقنى اميد ايده در محشر كوني ايرشوبده ايسن و عقلن كيتارلك قاطيلقار كورگان وقتده (لكن ممكنى بو؟! جزا ديواننده هيچمه عمل اولورمى؟!) جناب الله تعالى اجلى ايرشداك الله تعالى هيچ بر نفسى كچكرميدر.

(زينتلى عمارتلىر) بنا قيلورغه همتمنى صرف قيلوب دنياده مڭگو قالور كى شونلر ايله شغلنگوچيلر بيك كويدر. ياتاق قبرينى يادينهده آميدر. وقبردهگى احوالنى فكرده ايتمايدر. حالبوكه اولوم توزاغينه توشمشر اومسكين بنده بوئا برده قاراميدر. تفو! صوڭى اولوم اولان بودنياغه هم اولى اولوم اولان آخرتكده « هيچ بر نفسى اجلى ايرشداك الله تعالى كچكرميدر » مال دولت جمعنه ميل ايتكوچيده بيك كويدر كه ماللرني وارثلرينه تركه ايدوب قالدروب كندسى اول ماللرينك يوكلاريله دنيادن اوتوب كشمشر. « اجلى ايرشداك الله تعالى هيچ بر نفسى كچكرميدر » بو اولوم خسته نك حالينك ضعيفلكنه، اعضالرينك عاجزلكينه شفقت و مرحمت قيلورمى

وقيلغانى وارمۇ؟ اهل جماعتى وتربيه گه محتاج بالالرى ايچون كسب ايدوچىنى قالدرديمۇ؟ ! قايغولر آناسى اولان بو اولوم تحقيق كوز قريله قارادى ياقن اولدى آنلڭ اينمكى . «هيچ بر نسنينك اجلى ايرشدكك جناب الله هيچ كيچكدر ميدر» تركلك قوياشىنى (غيبوبه) يوغالمق مالك اولسه طبيب خادقه خسته گه درمان قيلمقن واز كچوب تورسه نفسده اچندن خوفكه ، اوز اوزىنى شلته لرگه توتنسه (بووقت نه آغر وقتدربو) . دخيه اول نفسنڭ اوزنده گى حالندن صورالوبده اول صوراغوچيغه جواب وييرمكنى كوررسك «هيچ بر نفسنى اجلى ايرشدكك جناب الله هيچ كيچكدر ميدر» آه نه اوكنچ ايسرلكك كنديسنك قاطى اول تورغان ساعتلرگه آنلرده بيك كوب زحمتلر ، يوقدر انلرده يوقوده هم قالغولر . مرض كمسه اوت كىن كويدرگوچى دوشا كندى يان ياغنه ايلاندر . نه بيوك او كچ ونه بيوك كيونچ ! شول مسكينگه كه حسرت طاوولرىنى يوكلامشدر «هيچ بر نفسنى اجلى ايرشدكك جناب الله هيچ كيچكدر ميدر» قبرلرده گى كمسه اوزلرينه كيلگان اشدن خبر وييرميورلر اكرده آنلرنڭ قدرتلرى اولسه ايدى سويلر ايدىلر . (لكن) دنياده آنلرنى سوزلشدرگان جناب الله آنلرنى توقتاتدى ، يوقدان وار ايتكان كىن آنلرى هلاك ايتدى . اعزالرنى آيرغان جناب الله ينه كيرو صورتلرينه قايتارور . بربرن آيرديغى كىن دخى آنلرنى جمع ايدر . هر انسان عمللرى ايلاندر . «هيچ بر نفسنى اجلى ايرشدكك جناب الله هيچ كيچكدر ميدر» تحقيق سڭا آواز قيلدى قچرغوچى ، يتر اوزغان عمرده گى قيلدغڭ قباحتلر . قبول ايت بوكون بو نصيحتلرنى تحقيق مسكين شولدر كه قبول ايتماز بوللرى «هيچ بر نفسنى اجلى ايرشدكك جناب الله هيچ كيچكدر ميدر» حق سبحانه وتعالى قرآن كرئمه «انا كل شئ خلقناه بقدر . وما امرنا الا واحده كلمح بالبصر * ولقن اهلكتنا اشيا عكم فهل من مدكر * وكل

شء فعلوه في الزبر * وكل صغير وكبير مستطر * ان المتقين في جنات
ونهر في مقعد صدق عند مليك مقتدر * « ديمشدر .

تفسیری : بزهر شینی ترتیب ، تعیین ومقتضای حکمت اوزره
تقدیر قیلوب یاراتدق . برشی نك بارلقغه چقماقنده یاخود قیامت
کونی اولمقده بزم امرمز برکلمه درکه کوزنك حرکتی قدر آز بر
زمانده اول ش بارلقغه چغار . ای اهل مکه ! اوتکان امتلردن کفر
وتکنیبده سزك منلرگزى هلاک ایتدک ، آنلرنك حالندن عبرت
آلوب نصیحتلنرمیسگز وعظنلنرمیسگز ؟ انسانلر خیر وشردن نه اشلر
ایسه کرام کاتبین دفترلرنده یازلمشدر . اولدن آخره دک کچوک بیوک
سوزلرهم اشلر لوح محفوظه مسطوردر . شرککن گناه اشلردن
صاقلانغوچیلر جنتلرده لند یلغه لر یاننده درلر طوغریلق مجلسنده
(خوش اورنده) برمقتدر پادشاهك (دیمک جناب الملک) رضاسی
یاننده درلر .

ای اهل ایمان قرداشلر ! جناب الله قرآن کریم ایله عمل قیلماقنى
جمله مزه نصیب ایلسون . آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله نصیحتلنمک
ووعظنمکنی میسر ایتسون آمین !

(خطبه ثانیه لر :)

الحمد لله * نحمده على ما اولانا من العظیيات *
ونستعینه فی المهمات * ونستغفره من المعاصی والسیئات *
اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده ورسوله *
اما بعد فان الله وملائكته یصلون على النبی یا ایها الذین

اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا * اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ وَعَلٰى جَمِيْعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ
 اَللّٰهُمَّ اَرْضْ عَنِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِيْنَ اَبِيْ بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعِثْمَانَ
 وَعَنْ سَائِرِ الْاَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرِيْنَ * اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدِيْ
 وَلَا سْتَاذِنَاوَلِلْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ *
 عِبَادَ اللّٰهِ! اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيتَاءِ ذِي الْقُرْبٰى
 وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَاۗءِ وَالْمُنْكَرِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ *
 وَلَذِكْرُ اللّٰهِ تَبٰرَكَ وَتَعَالٰى اَعْلٰى وَاوَّلٰى وَاَعَزُّ وَاَجَلُّ
 وَاَعْظَمُّ وَاكْبَرُّ *

(٢)

الْحَمْدُ لِلّٰهِ * بَاعَثَ الْاُمَّمَ * بَارِئِ النَّسَمِ * جَزِيْلِ الْاَلَاءِ
 وَجَلِيْلِ النِّعَمِ * اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ
 ذُو الْجُوْدِ وَالْكِرَمِ * وَاَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ
 الْمَكْرَمِ * اَمَّا بَعْدُ فَاِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهُ يَصَلُّوْنَ عَلٰى النَّبِيِّ
 يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا * اَللّٰهُمَّ صَلِّ
 وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِ الْعَرَبِ وَالْعَجْمِ مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ
 اَجْمَعِيْنَ وَعَلٰى جَمِيْعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ * اَللّٰهُمَّ اَرْضْ عَنِ
 خُلَفَاءِ حَبِيْبِيْكَ الْاِمَامِ اَبِيْ بَكْرٍ عَبْدِ اللّٰهِ الصِّدِّيقِ * وَالْاِمَامِ

أَبِي حَفْصِ عُمَرَ الْفَارُوقِ * وَالْإِمَامِ أَبِي عُمَرَ وَعَثْمَانَ ذِي
النُّورَيْنِ * وَالْإِمَامِ أَبِي الْحُسَيْنِ عَلِيِّ الْمُرْتَضَى * وَعَنْ
سَائِرِ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ * وَالتَّابِعِينَ الْأَخْيَارِ * وَالْعُلَمَاءِ
الْأَبْرَارِ * اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَوَالِدِي وَوَالِدَاتِنَا وَلِلْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ * عِبَادَ اللَّهِ ! إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ
وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ
يَعْظُمُكُمْ أَعْلَى كُمْ تَذَكَّرُونَ * وَتَذَكَّرَ اللَّهُ تَعَالَى أَوْلَى وَأَعَزَّ
وَأَكْبَرُ *

(٣)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ * وَلَا
عَدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا مَعِينَ * وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
الْأَمِينُ * أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا * اللَّهُمَّ صَلِّ
عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ * وَعَلَى
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ * اللَّهُمَّ أَرْضْ عَنِ الْأَرْبَعَةِ الْأَثْمَةِ الْخُلَفَاءِ
أَوْلَى الصِّدْقِ وَالْكَرَمِ وَالْوَفَاءِ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعَثْمَانَ

وَعَلَىٰ * وَعَنْ سَائِرِ الصَّحَابَةِ وَمَنْ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ يَلِي *
 اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي وَلَا سَائِرَتَنَا وَلِلْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
 وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ * عِبَادَ اللَّهِ ! إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ
 وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
 وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ * وَإِذْ كَرَّمَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى
 أَعْلَىٰ وَأَوْلَىٰ وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَعْظَمُ وَأَتَمُّ وَأَكْبَرُ *

(تمام)

جناب حقہ چوق شکر لر اولسونکە اثر عا جزانہ می اتمام میسر اولدی .
 وطبعک غنامیک استاذ المحررين خطیب فاضل اسماعیل بک غصپرینسکی
 جنابلرینک ۲۵ سنه لک ملی بیرامی کندسنک اجزا وترتیب ایدیلم
 مای آینه اولمقیده برفال خیر اولسه کړک ظن ایده رم . وشو اثرمی
 مطالعہ یه تنزل بیوران ذوات کرامدن خطالرمه تنبیه ، عیب وقصورلرمه
 عفو عالیلرینی نیاز ایده رم .

امام عبدالرحمن نیازی بن نور محمد الترمکمانی الحاجطرخان

۱۳۲۶ سنه ربیع الآخر ۱۴

محرم الحرام برنجی جمعہ خطبہ سی سنہ جدیدی تبریک	۱
مکارم اخلاقہ دعوت و ملی اشلرہ دلالت حقنہ .	۲
علم ، معرفت خصوصا ہنر و کسب حقنہ .	۳
تربیہ اولاد حقنہ .	۴
قلب سلیم صاحبی اوامق حقنہ .	۵
حبیل اللہ المتین اولان قرآن کریمہ تمسک و اعتصام حقنہ	۶
استقامت و نعمت عمر حقنہ .	۷
مکارم اخلاق خصوصا تواضع حقنہ .	۸
دین اسلام ، بزنگ تأسفلی حاللر وامید حقنہ	۹
معنوی خستہ لک لر حقنہ .	۱۰
حق حقیقت و بزنگ دیللر ایلہ قولقلر حقنہ	۱۱
نعمت اعضا وبالخاصہ نعمت لسان حقنہ .	۱۲
ملنگ انقراضی موجب اولہ تورغان حاللر حقنہ .	۱۳
شکر ، صبر و تسئل حقنہ .	۱۴
عمایت (صوقرلق و تعامی) (کورماش کہ صالنو) حقنہ	۱۵
کورکام خلق و جو مار دلحق حقنہ .	۱۶
علوم نقلیہ ، علوم عقلیہ و ہر ایکسی مقتضای دین اولقلری حقہ	۱۷
شہر رمضان المبارک ابتد اسنہ خطبہ جمعہ .	۱۸
شہر رمضان المبارک انتہاسنہ خطبہ جمعہ .	۱۹
خطبہ عید سعید فطر	۲۰
بیان صدقۃ الفطر	۲۱
بیان احکام التضجیہ .	۲۲
خطبہ عید سعید اضحی .	۲۳
استاذ الکلمر جانی (رحمہ اللہ حضرتینک) جمعہ خطبہ سی	۲۴
خطبہ ثانیہ لر .	۲۵